

**UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITÁRNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno**

Význam tetování vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.**

**Vypracoval:
Martin Brixa**

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Význam tetování vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody“ zpracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu literatury. Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Litvínov 28.03. 2011

.....
Martin Brix

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Martin Brixa

Obsah

Úvod.....	2
1. Tetování v historickém kontextu až po současnost	5
2. Specifika tetování vzhledem k etniku a prostředí.....	9
2.1 Polynésie	9
2.2 Markézy.....	10
2.3 Samoa a Tonga	10
2.4 Maorové na Novém Zélandu.....	11
2.5 Austrálie	12
2.5.1 Primitivní antikoncepce	12
2.6 Melanésie	13
2.7 Japonsko	13
2.7.1 Jakuza.....	14
2.8 Severní Amerika.....	15
2.9 Střední a Jižní Amerika	16
2.10 Afrika	17
3. Důvody a motivace k získání tetování.....	19
3.1 Technika tetování	20
3.1.1 Technika tetování ve vězení.....	20
4. Tetovací styly a způsoby jejich prezentace	22
4.1 Japonské tetování	22
4.2 Tribal – starobylé vzory moderních „primitivů“	22
4.3 Indiánské motivy	23
4.4 Keltské motivy	23
4.5 Humor a karikatury	23
4.6 Smrt a horor.....	24
4.7 Odznaky příslušnosti	24
5. Tetování jako stigma získané při výkonu trestu odnětí svobody.....	25
5.1 Trestanecké tetování v Rusku	25
5.2 Tetování gangů.....	26
5.3 Tetování v českých věznicích	27
5.3.1 Pohled z „druhé strany“	29
6. Řízený rozhovor s propuštěnými vězni	30
6.1 Provedení sběru informací a řízeného rozhovoru	30
7. Výsledky řízeného rozhovoru a jejich vyhodnocení	40
7.1 Výsledky řízeného rozhovoru	40
7.2 Vyhodnocení výsledků.....	41
7.3 Závěr hodnocení.....	42
8. Závěr.....	44
Resumé:.....	46
Anotace:	47
Seznam literatury a pramenů.....	48
Seznam příloh	50

Úvod

Bakalářskou práci na téma „Význam tetování vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody“ jsem si vybral z několika důvodů.

V první řadě se domnívám, že tetování je fenoménem dnešní doby. Bortí se předsudky o tetování jakožto symbolu delikventní subkultury nebo vizitky trestance. Naopak tetování je v současnosti módní záležitostí, která zdobí každého svého nositele. Lze ho chápat jako umění, zároveň i jako sdělení.

Dalším důvodem byl fakt, že tetování bylo od pradávna spojeno s rituálním chováním. V dnešní době se ale tento prvek vytratil. Zajímalo mě, zda lidé, kteří byli propuštěni z výkonu trestu, vnímají své tetování jako ozdobný prvek nebo v něm vidí jistý rituál, či má osobní význam. Toto tetování dokáže zaujmout na první pohled. Co se ale skrývá za jednotlivými tetováními, vědí pouze jejich nositelé.

V první části práce se pokusím nastínit historické kořeny tetování až po současnost. Dochovaly se důkazy, že první známky tetování sahají až do doby pravěku. V průběhu let se měnila nejen technika provedení, ale i motivy zdobení těla. V tomto směru můžeme hovořit o pokroku a rozvoji, kdy některé motivy v současnosti můžeme přirovnat k uměleckému dílu.

Z geografického hlediska můžeme tetování rozlišovat podle místa jeho vzniku, které je typické pro konkrétní oblast a také jeho význam je místo od místa odlišné. Chtěl bych zde podrobněji popsat některé oblasti, pro které je zdobení těla charakteristické.

V další části se stručně dotknu důvodů a motivací některých skupin k tetování, přičemž uvedu i techniku jeho aplikace. Tetování je v každé kultuře či společenství přikládán jiný význam. Každá z kultur také prováděla a provádí tetování jinou technikou. Následně se budu podrobněji zabývat tetovacími styly a způsobem jejich prezentace, jejichž účinky odrážejí spojení nezápadních kultur s populárními západními formami tohoto umění. „Západní“ tetování čerpá právě z odkazů kmenových tetování, ať už v původních či obměněných formách. Některé podkapitoly popisují i jiné motivy nesouvisející s tradicí, ale tvoří velkou část motivů tetovaných na tělo.

Následnou kapitolou se chci dostat k samotnému tématu celé bakalářské práce a budu popisovat tetování osob propuštěných z výkonu trestu. Motivы z vězeňského

prostředí jsou pro běžného smrtelníka zahaleny rouškou tajemství a jejich významu rozumí pouze jejich nositelé a ostatní spoluvězni. Dokáže zaujmout na první pohled a je zřejmé, kde vzniklo. Chci uvést, že tato tetování mohou znamenat příslušnost k určité organizované skupině osob, mnohdy páchající trestnou činností, což platí i pro členy různých gangů. Jednotlivé motivy vypovídají o postavení jednotlivce v tomto společenství a specifikují jejich zaměření.

V druhé části práce se budu zabývat průzkumem mezi propuštěnými vězni s cílem získat informace o jejich motivaci k tetování, zvolených motivech, techniky barev a problémech souvisejících s tetováním.

Jako metodu jsem si vybral řízený rozhovor, abych co nejdříve zachytil jejich informace na zvolené téma.

Domnívám se, že lidé odsouzení k výkonu trestu odnětí svobody se nechávají ve vězení tetovat a po propuštění na svobodu mají zájem začlenit se do běžného způsobu života, najít si zaměstnání a vést spořádaný život. Cejch trestance v podobě tetování je do jisté míry může omezovat, případně znevýhodňovat, což bych chtěl potvrdit nebo vyvrátit uvedeným průzkumem.

Myslím, že návrat do běžného života po výkonu trestu odnětí svobody není jednoduchý a pomoci může svými metodami i sociální pedagogika. *„Sociálna pedagogika ako životná pomoc je pozitívna pedagogika, ktorej cieľom je v systéme komplexnej starostlivosti poskytnúť pomoc deťom, mládeži a dospelým v rôznych typoch prostredí hľadáním optimálnych foriem pomoci a kompenzovaním nedostatkov. Cieľom je premena ľudí a spoločnosti prostredníctvom výchovy. Ide o proces výchovnej starostlivosti, opatery, ochrany smerujúci k integrácii a stabilizácii osobnosti.*

Pomoc poskytujeme prostredníctvom sociálnej pedagogiky:

- Poznávaním osobnosti, jej výchovy, vzťahov, súvislostí, komunikácie .*
- Analýzou problému z hľadiska príslušnosti k systému, vlastnostiam, vzťahom.*
- Ponukou iných vzťahov. “¹*

¹ BAKOŠOVÁ. Z.: *Sociálna pedagogika jako životná pomoc*. Public promotion, s.r.o. 2008, s. 58

Výkon trestu odnětí svobody je jistě velmi specifickým prostředím, které svým způsobem klade velké nároky na každého a motivace jedince k získání tetování ve výkonu trestu by měla být zvažena i s aspektem jiné vypovídací „hodnoty“, kterou takové tetování má ve výkonu trestu a na svobodě.

Cílem mé práce je zjištění důvodů a příčin tetování ve vězení a vliv na hodnotu a prožitek dalšího života na svobodě. Dále vymezení možných zátěžových situací, které se mohou vyskytnout se stigmatem vězeňského tetování. A také, zda a popřípadě jak, se změnil názor respondentů na tetování pořízené ve výkonu trestu odnětí svobody s odstupem času. Výchovou můžeme jedince kladně ovlivňovat, neustále, ale na něho bude jako protipól ve výkonu trestu odnětí svobody působit vězeňská subkultura.

„Dôležitou súčasťou pri poskytovaní pomoci je presvedčiť človeka, že zodpovednosť za svoj život nesie sám.“²

Tetování pořízené ve vězení může poznamenat jedince v mnoha směrech jeho dalšího života. Nejen při zásadních věcech jako je získání a udržení zaměstnání, nebo volba životního partnera, ale i v každodenním styku s lidmi. U některých vězeňské tetování může evokovat strach u jiných třeba odpor, každopádně je vidět na první pohled, že dotyčný je bývalý „kriminálník“, což může komplikovat případné vztahy těchto lidí se společností.

Problematika tetování ve výkonu trestu odnětí svobody je velmi široká, ale nebylo v mých možnostech, zabývat se všemi možnými aspekty daného problému. Motivy k jeho získání jsou velmi různorodé a mění se s věkem, dosaženým vzděláním, délkou trestu, rodinným zázemím, dobou a okolnostmi jeho vzniku apod.

Těžištěm této bakalářské práce jsou kapitoly 5, 6 a 7.

² BAKOŠOVÁ, Z.: *Sociálna pedagogika jako životná pomoc*. Public promotion, s.r.o. 2008, s. 58

1. Tetování v historickém kontextu až po současnost

Historie tetování sahá hluboko k počátkům vývoje lidské společnosti. Setkáváme se s ním v pravěku, nacházíme u starověkých národů, ve středověku, v novověku i v současné době. Tak jako není vývoj tetování časově omezen, není ani záležitostí jednoho národa, země nebo světadílu. Jako se v průběhu vývoje lidské společnosti měnila funkce tetování, prošly bohatým vývojem i náměty tetování a technické prostředky jejich provedení. Náměty byly pochopitelně ovlivňovány funkcí, kterou měla tetováž plnit. Nesmírně bohatá rozmanitost v obsahu tetování postupovala od nejjednodušších geometrických útvarů až k obrazům často značné umělecké dokonalosti, dokazující vysokou výtvarnou schopnost, estetický cit a vtípnost tatuéra.³

Jeho historie sahá až do pravěku, kdy důkazem je nález zmrzlého těla muže, který žil v době před pěti tisíci tři sta lety a byl pohřben v italských Alpách. Tento muž měl padesát sedm tetování na různých částech těla. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že všechna tetování se nacházejí v blízkosti kloubů, které měl zasažené artritidou.⁴ Z uvedeného lze usuzovat, že naši předci již v době pravěku přikládali tetování magickou a léčivou moc a snažili se zmírnit bolest tím, že tetovali na tu část těla, která bolela.

Jeden z nejúžasnějších dosud objevených příkladů tetování je nález těla z doby pět tisíc let před naším letopočtem (dále př.n.l.). Tento nález byl uskutečněn v roce 1947 v horách východního Altaje v jižní Sibiři a jednalo se zřejmě o náčelníka nebo válečníka. Vzhledem k povětrnostním podmínkám, permanentním mrazům na Sibiři se tělo dochovalo téměř neporušené. „*Ramena, hrud', záda a patrně obě nohy mrtvého byly značně tetovány obrazy ryb a zvířat, včetně kočkovitých šelem, vysoké zvěře a horských beranů.*“⁵

Mnozí historikové, znalci a nadšenci považují za kolébku tetování Egypt. Právě zde se díky znalostem mumifikace a konzervace dochovala až do současné doby těla,

³ VELKOBORSKÝ, J.: *Problém tetování u kriminálních osob mužského pohlaví*. Praha. Československá psychologie 1966. č. 6. s. 563

⁴ FERGUSON, H., PROCTEROVÁ, L.: *Umění tetování*. Praha. Rebo Prodictions 1998. s. 10

⁵ Tamtéž. s. 11

kteřá nám mohou přiblížit práci tatérů ze starověku. Zachovalé motivy jsou často inspirací pro výběr motivů i v současné době. Příkladem může být nález zachovalé mumie ženy Amunet, která sloužila jako kněžka bohyně Hathor v období asi 2160 až 1994 př.n.l. Její tetování se skládalo ze série abstraktních vzorů, jednotlivých teček a čárek, různě rozmístěných po těle. Hathor patřila k nejnemravnějším bohyním Egypta, proto můžeme usuzovat, že tetování její kněžky mělo smyslný podtón.

V době železné byla většina kmenů na území Evropy tetována, což můžeme doložit spisem Heroda z Antiochu ze 3. století našeho letopočtu (dále jen n.l.) , který popisuje Brity takto: „...na svá těla vyrývají barevné obrázky a na ty jsou hrdí...“⁶

Někdy kolem roku 325 n.l. bylo zavedeno křesťanství, kdy císař Konstantin tetování zakázal, protože byl přesvědčen, že je nekřesťanské, necivilizované a barbarské. Tetování bylo odsunuto na okraj a roku 787 n.l. ho na koncilu v Celchyth papež Hadrián I. zakázal úplně. Církev tetování napadala jako dílo d'áblovo a znak čarodějnictví: „*Drobné modré či červené vpichy, někdy i větší značky zvící zajecí tlapy, či těla žáby, symbolizovala sepjetí nositele se Satanem*“.⁷

Znovuoživení zájmu o tetování přinesly až křížové výpravy do Svaté země v 11. a 12. Století, kdy válečníci ze svých tažení s sebou přiváželi různé suvenýry v podobě tetovaných symbolů a křížů, které je měly ochránit. Tetování měl i významný a statečný bojovník tehdejší doby a anglický král Richard I. Lví srdce.⁸

Velký význam se přisuzuje tetování křesťanských žen na Balkáně, kde bylo součástí lidové kultury. Ženy různého věku měly svá předloktí tetována křížky, hvězdičkami a sněhovými vločkami. Zde se také udrželo tetování mezi katolíky Srbochorvaty a Albánci, kdy v tomto případě se tetují staré ženy. Naproti tomu v Bosně a Hercegovině se tetovaly dívky mezi 13. až 16. rokem, kdy se u nich tetování vyskytovalo bez výjimky na viditelných a nezakrytých částech těla – na dlaních, loktech a v horní části prsou. K tomuto tetování docházelo na svátek Josefa, tedy 19. března, a usuzovalo se, že se jedná o prastarý zvyk, kterým chtěly odvrátit v tomto nestabilním

⁶ FERGUSON, H., PROCTEROVÁ, L.: *Umění tetování*. Praha. Rebo Prodictions 1998. s. 13

⁷ <http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/zprava/428613> 4. 1. 2011

⁸ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 210

regionu útlak ze strany římsko-katolické církve. Všechna tetování na Balkáně mají tvar kříže, slunce, měsíce, hvězdy, smrku, klasu, kruhu, domu nebo stylizovaného dvora.⁹

Počátkem 18. století proniká tetování do Evropy, kdy techniku tetování Cookovi námořníci přivezli po objevu některých ostrovů v Polynésii. První tetovaný ostrovan byl v Londýně ukázán roku 1691. Od těch dob se tetování šířilo nejprve u mužů určitých vrstev (námořníci, vojáci, řemeslníci apod.). Sloužilo nejen k ozdobě, ale i k označení cechů a řemesel, k jednodušší identifikaci daných vlastností a jedinců. Zatímco tetování z Polynésie je velmi abstraktní a dekorativní, typické evropské tetování je oproti tomu velmi konkrétní a typografické, sloužící především k identifikaci.

Počátkem 20. století se nejvýznamnějším střediskem tetování staly Spojené státy americké (dále USA). Tato tradice se zde ukotvila roku 1870, kdy si německý imigrant Martin Heidebrandt zřídil v newyorské Oak Street první tetovací studio. K jeho námětům patřily srdíčka, vojenské symboly a jmenovky. Zde se již také objevuje novinka – předkreslené vzory prostých tetovacích motivů, jejichž autorem byl v tehdejší době známý kreslič Lew „The Jew“ Alberts. Jeho alba zapříčinila rozšíření tetování do všech stran USA a kolem roku 1900 bylo v každém větším městě tetovací studio.¹⁰ Americké tetování zažívalo zlatý věk.

V Evropě tomu bylo naopak, k moci se dostával Adolf Hitler, který zakázal tetovací salóny z důvodu zachování čisté árijské rasy bez poskvrnění. Nacisté využívali tetování k identifikaci „neárijských“ vězňů v koncentračních táborech např. v Osvětimi, kde se od roku 1942 tetovali ti, kteří byli využíváni k práci. Ostatní, kteří směřovali do plynových komor, tetování neměli. V roce 1947 byla za zvěrstva souzena Ilsa Kochová, která ovšem vinu odmítla a dál spokojeně žila až do roku 1967. K jejím zvrhlostem a zrůdnostem patřilo to, že z tetovaných částí mrtvých těl odebírala kůži, ze které si nechávala vyrábět stínítka na lampy, peněženky, dámské kabelky a obaly na knihy. Dávala přednost čínskému nebo marockému tetování. Kochová, přezdívána „Čubka z Buchenwaldu“ byla odsouzena na doživotí až 1. září 1967, kdy v cele spáchala sebevraždu. V průběhu války se také příslušníci jednotek SS nechávali na levém rameni nebo v podpaží tetovat dvěma blesky jako důkazem nadřazenosti a výjimečnosti.¹¹

⁹ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 219

¹⁰ Tamtéž. s. 211

¹¹ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 225

Po válce nastoupila éra padesátých let, kdy se tetování stalo výhradně mužskou záležitostí, nicméně v roce 1955 sama americká vláda, která se obávala komunistické agrese, vyzvala obyvatele své země, aby si na svá těla, v případě válečného konfliktu, nechali vytetovat svoji krevní skupinu. A mnoho lidí tak učinilo. V polovině padesátých let byl založen první korespondenční kurz tetování a vojáci z korejské a pak i vietnamské války si domů vozili památeční tetování. Vedle nich skupina odpůrců války dávala přednost tetování mírovými symboly nebo lístky marihuany. V polovině šedesátých let se rozhořel spor mezi příznivci tetování a odbornou lékařskou veřejností. Lékaři docílili toho, že v roce 1961 bylo v New Yorku z důvodu přenosu žloutenky načas tetování zakázáno. Jehly se začaly sterilizovat až následně a začala tak moderní éra tetování. Chci ale uvést, že přestože jsou Spojené státy americké tetovací velmocí, je až ve čtvrtině států tetování zákonem regulováno.¹²

V socialistických zemích bylo tetování tabuizováno a profesionální práce byla zakázána. Tetování bylo chápáno jako „buržoazní nešvar“ spojený s přenosem různých chorob a dalšími komplikacemi. O to více se dařilo amatérským tatérům v uzavřených komunitách, např. ve věznicích nebo v povinné vojenské službě. Velké množství lidí, kteří prošli těmito zařízeními, si na svém těle přineslo amatérsky zhotovená srdíčka, meče, znaky útvarů nebo jména svých vzdálených lásek.¹³

Zlom nastal až po listopadu 1989, kdy byl v roce 1992 v Praze otevřen první profesionální salón v naší republice. Nastal rozkvět tetování a v každém okresním nebo krajském městě byl otevřen jeden nebo více tetovacích salónů a studií. V této době začíná být tetování módním hitem, kdy vytvořením „nesmazatelného“ obrázku na svém těle dává jednotlivec najevo, že se chce odlišovat od ostatních. Chce být v něčem jiný, odlišný.

Závěrem mohu říci, že zdobení těla, tetování i skarifikace, je rozšířeno po celém světě a je známo od nepaměti. První zmínky se dochovaly již z období pravěku a prošlo významným rozvojem od primitivních, jednoduchých kreseb až po moderní, barevné, složité a rozsáhlé ornamenty a obrazy na tělech.

¹² Tamtéž. s. 225

¹³ Tamtéž. s. 226

2. Specifika tetování vzhledem k etniku a prostředí

Tak, jak se lidé odlišují ve stylu oblékání, tak každá kultura má svůj specifický způsob výzdoby těla, kdy mnohdy právě tetování je touto výzdobou. Rovněž tak motivy a ornamenty jsou odlišné kontinent od kontinentu, národnost od národnosti. V některých kulturách lze podle symbolik na těle odlišit příslušnost ke kmeni, skupině, ke konkrétnímu rodinnému klanu. V samotných rodinách poznáme hierarchii postavení jednotlivce rovněž podle tetáže.

Ve světě existuje šedesát etnik, viz. tabulka č. 1, mající různá tetování. V následujících podkapitolách bych chtěl alespoň stručně část z nich přiblížit.

2.1 Polynésie

Polynésie v mnohých domorodých řečech znamená Mnohoostroví, což vytváří prostor ohraničený Havajskými ostrovy, Novým Zélandem a Velikonočním ostrovem. Samotné motivy tetování vychází z nálezů pocházejících o období 1 500 let př. n. l., kdy nalezené artefakty obsahují rovnoběžné čáry, křivky a stylizované oči. V pozdější době se tetování stalo sociálně-etnickým znakem, jak viditelně vyjádřit příslušnost k určitým kmenům. „*Tetováž vypovídala o stratifikaci společnosti. Například tajná společnost Ariori odlišovala hierarchické stupně dle bohatosti permanentních ozdob*“.¹⁴ Přítomnost tetování byla v některých kmenech v 19. století projevem kanibalismu jako důkaz agresivity. „*Tetování bylo svým způsobem „svatým řemeslem“.* *Vykonávali je specializovaní mistři-tetovači. Každé tetování se váže na nějakou důležitou událost v životě člověka, bylo spojováno i s výkonem k té příležitosti určených náboženských obřadů.*“¹⁵

Jejich motivy k tetování byly náramky, geometrické tvary na nohou nebo rukou, šachovnicové motivy a také si nechávali tetovat jazyk. Tetování na nose bylo zvláštním trestem mužů a žen. Na nohách měli vytetovány drobnější motivy tak, jako by to byly ponožky.¹⁶

¹⁴ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 76

¹⁵ Tamtéž. s. 78

¹⁶ Tamtéž. s. 80

2.2 Markézy

Jedná se o dvanáct ostrovů v Tichomoří, které jsou převážně sopečného původu. Obyvatelé těchto ostrovů byli nazýváni souslovím „od hlavy až k patě“ a své umění tetování dotáhli až k dokonalosti. Představitelé tohoto národa byli velmi bohatí a platili si nejlepší tatéry. Nejvíce se tetovali muži, ale ani ženy nezůstaly v pozadí, i když jejich zdobení se omezovala pouze na nohy a ruce. Některé ženy si zdobily i uši a okraje úst. *„K tetování se používaly hřebínky se třemi až dvaceti jehlami, na které se poklepávalo dřevěnou hůlkou. Barvivem býval popel z ořechů smíšený s vodou a olejem.“*¹⁷

U příležitosti 4. festivalu tichomořského umění v roce 1985 v Papeete bylo poprvé vystaveno mimořádné umělecké dědictví Markézanů a setkala se s velkým úspěchem. Dva roky poté se konal první festival umění Markézanů na ostrově Ua Pou, kde bylo veřejnosti představeno jejich tetování.¹⁸

2.3 Samoa a Tonga

Tyto ostrovy jsou nejvýznamnější regiony západní Polynésie. Tetování zde bylo chápáno jako přechodový rituál mezi dětstvím a dospělostí. Jakmile nebyl mladý muž tetován, byl považován za chlapce – nemohl se oženit, musel dělat podřadné práce a nesměl mluvit v přítomnosti dospělých. Byl považován za zbabělce.

*„Klasické tetování se táhne od výše beder po kolena a vzadu vystupuje vysoko, aby bylo vidět jako černý pás, jako látka, která je ovázaná kolem beder. V krajině křížové pak přechází v trojúhelník obrácený vrcholem dolů, a ten zas v druhý pruh, z něhož vystřelují do stran jakési paprsky, které končí na pokožce břicha nad pánevní kostí. Nad lůnem se někdy tetuje několik ozdobných rovnoběžných proužků a kolem pupku velký čtverec. Stehna jsou zdobena rozsáhlými plochami, které jsou vyplněny vzory v podobě trojúhelníku nebo stuh. Takové tetování při pohledu zezadu vypadá jako krátké krajkové kalhotky.“*¹⁹ Takováto práce trvala velmi dlouho a vyžadovala mnoho statečnosti a trpělivosti. Většinou se nechávali tetovat mladíci ve věku 18 až 25 let, často ve skupinkách. Tetování se rovněž provádělo na intimních částech těla – hýždě, rozkrok, třísla a penis. Jejich tetovací pomůcky byly vyrobeny ze želvích krunýřků. Širokým hřebenem se na rozsáhlé plochy těla roznášela barva, hrabičky byly určeny pro

¹⁷ Tamtéž. s. 89

¹⁸ <http://www.tahiti-tourisme.cz/articles.php?id=2560> 5. 1. 2011

¹⁹ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 99

tlusté čáry a jehličkovým hřebínkem se prováděly drobné body. Barvicí směsí byly spálené ořechy a cukrová šťáva. Ženy byly také tetovány, ale pouze na vnitřní straně rukou a na nohách. V dnešní době se využívá barvivo ze sazí vzniklých po spálení petroleje.²⁰

2.4 Maorové na Novém Zélandu

Pro Maory platí, že co Maor, to tetování. Jsou to nesmírně hrdí lidé a jako pomoc k vyjádření svých emocí si vybrali hlavně tetování obličeje, tedy té části těla, kterou vidí opravdu všichni. Složitost jejich tetování označovala společenskou hierarchii. *„K hlavním úkolům tetování bylo bezpochyby válečnictví. Bojujícímu muži mělo dodat více výhružnosti, a spolu s divokými grimasami a vystrkováním jazyka patřilo k základům válečného umění. Symbolický význam umístění obličejového tetování byl následující: levá a pravá strana nad obočím pozici, levé a pravé znaky pod očima vyjadřovaly genealogii, obě lícní strany k uším značily manželství, prostor mezi nosem, obočím i ústy individualizoval a nahrazoval podpis, místo pod ušima sloužilo k vyjádření zaměstnání, oblast brady pak moc a sílu a části vedoucí ke krku naznačovaly sociální postavení při narození.“*²¹

Tatěři ke své práci využívaly kostěnná a později i kovová dlátka, do kterých klepali paličkou. Používali i ostré škeble nebo kameny. S tímto náradím prováděli zářezy do hloubky až tří milimetrů. Barvivem byla šťáva z rostlin smíchaná se spáleným popelem. Hlavním cílem tetování Maorů byla hlava, které přikládali až nadpřirozenou moc a věřili, že se zde nachází duševní energie. Také obvykle na bojových výpravách utínali soupeřům hlavy, které ale musely být tetovány, a přinášeli je jako svou kořist. Ke hlavám bez tetování vyjadřovali neúctu a výsměch.

Ženy byly také tetovány, některé dokonce jako muži. K povinné výbavě urozených žen patřilo tetování brady a úst. Ve vlasech měly ptačí pířka. Tento ideál ženské krásy se zde dochoval až do sedmdesátých let 20. století. *„V roce 1986 bylo napočítáno 294 201 Maorů, kteří se tetují ve tváři.“*²² Je samozřejmé, že k tomuto již nepoužívají prastaré náčiní, ale moderní elektrické strojky. Dnešní tetování znamená vzkříšení maorského umění, vyzdvižení jejich tradic a touhu po samostatnosti.

²⁰ Tamtéž. s. 99 - 101

²¹ Tamtéž. s. 107

²² RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 115

2.5 Austrálie

Jedná se o poslední objevený jižní kontinent a jeho původními obyvateli byli Australci, kteří měli velice pestrý duchovní život, do kterého patřilo zdobení těla. „*Muži si zdobili tělo pomalováním – hlinkovými barvami, bílou a odstíny okru. K typickým projevům patří také umělé jizvení, známé u mužů i žen.*“²³

Tetování jako takové bylo rozšířeno pouze na australském pobřeží, ve vnitrozemí dávali lidé přednost zjizvování pokožky, skarifikaci, z důvodu tmavšího odstínu kůže. Jak tetování tak i skarifikace byly spojeny s rituály – přivolávání deště, iniciace a pohřby. Středoaustralský kmen Arantů, za zpěvu písně, si nařezávají kůži na ramenou, až krev stéká na skálu. Arantové věří, že krev oplodní zemi a dá klokanům sílu, aby se množili. Červená barva je symbolem života a plodnosti. Také při pohřebních obřadech na znamení smutku dochází k nařezávání kůže, při kterém si lidé nechávají téct krev a do ran si vtírají bílou barvou. V době dospívání si mladí chlapci nechávají naříznout kůži kolem hrudníku a do ran si vtírají prach. Jako nástroje pro skarifikaci byly používány lastury, pazourky a jednoduché kamenné nože. Na ránu byla často přikládána žhavá tyčka na rozdělávání ohně. Takovýmto způsobem se zdobila těla vodorovnými řezy na hrudi a bříše, jen občas byly doplněny svislými pruhy na ramenou. Dále pak horizontálními čarami na prsou, břichu, zadcích, stehnech a na pažích až k zádům.²⁴

2.5.1 Primitivní antikoncepce

Snaha o regulaci množství početí je velmi stará. V Austrálii byly pro kontrolu plodnosti prováděny „operace“ mladých chlapců, kteří tento obřad nesli velmi statečně. Jednalo se o to, že starci kolem kořene pohlavního orgánu provedli hluboký řez a otvorem provlékli dřevěnou hůlku, aby rána nezarostla. Smyslem operace bylo, aby moč a sperma vycházely tímto otvorem. K normálnímu výtoku těchto tělních tekutin mohlo dojít jen v případě, že byl otvor zakryt prstem.²⁵

²³ Tamtéž. s. 116

²⁴ Tamtéž. s. 119

²⁵ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 119

2.6 Melanésie

Tyto ostrovy se také nazývají „Ostrovy černých lidí“ a nacházejí se v oblasti jihozápadního Tichého oceánu. Mezi základní způsoby zdobení těla bylo tetování a jizvení, kdy můžeme odlišit tři způsoby tetování. Prvním bylo klasické tetování se zaváděním barvy pod kůži, druhým způsobem pak bylo narušení kůže a třetím byly úmyslné, řízené infekce způsobené šťávou některých rostlin.

Zmapovat tetování v Melanézii je téměř nemožné, protože se zde nachází pestrá škála domorodých kultur. Příkladem může být např. tetování dívek z vesnice Chula, které byly ve věku deseti let tetovány ve tvářích, na pažích, jindy na ramenou, ve spodní části břicha a na vyholeném Venušině pahorku. Do věku patnácti let se přidávaly ornamenty, které měly svá jména, na bederní páteř a nohy pod koleny.

Jako doklad o pestrosti kontinentu bych dále uvedl příklad kmene Marind-Animů, kteří praktikovali hlavně homosexuální život jak u mužů, tak u žen. Pouze jednou za rok docházelo k pohlavním stykům mezi muži a ženami a to z důvodu plození potomstva.²⁶ V jiné oblasti Melanésie lidé uctívají žraloka a želvu a tato zvířata jsou častým námětem jejich tatuáží. Dalším způsobem zkrášlování těla byla skarifikace, kdy jedno etnikum si zvrásňuje kůži takovým způsobem, aby byla podobná krokodýlímu hřbetu. Často se tu setkáváme s tetováním spíše žen, které měly ve tvářích vytetovány slzičky nebo stopy ptáků. Mohly se také chlubit komplikovanějšími vzory, zdobily si tváře, nos, bradu a čelo. Děti zdobeny nebyly.²⁷

2.7 Japonsko

Jakmile se řekne Japonsko, všichni si představíme kimona, samuraje, gejši, úslužnost, bonsaje a ikebanu. Jejich kultura je na jedné straně velmi jemná a na druhé agresivní. Japonské tetování významně ovlivnilo současnost, přestože jeho kořeny pocházejí spíše v zakrývání trestaneckých cejchů.

V dnešní době najdeme motivy japonského tetování v každém tetovacím studiu. Jak jsem již uvedl, dříve se v Japonsku tetovali trestanci, teprve od 17. století se začíná o tetování mluvit i ve zkrášlujícím smyslu. Zlom nastal v 18. století v souvislosti s hlavním městem, které žilo bohatým nočním životem a dynamickým obchodem přes

²⁶ Tamtéž. s. 126

²⁷ Tamtéž. s. 129

den. Soustředovali se sem významní umělci, herci, řemeslníci, hasiči, poslové, hazardní hráči a různí kejklíři. Lidé z nižších vrstev objevili vášeň pro tetování, později se v módním trendu tetování shlédli i bohatí Japonci. Nejčastějším motivem je drak, který byl dokonale propracován. Pro jejich tetování platí, že pokrývá stejnou část těla jako oděv a je velmi barevné. Mezi oblíbené barvy patří černá, červená, žlutá a modrozelená. „Tyto barvy se připravují z přírodních materiálů jako je hovězí žluč, kurkuma, šafrán, purpur, indigo, smůla, sezamový olej, uhlí, křída, saze, slupky ořechů a kůra různých stromů.“²⁸ Netetuje se v obličejí.

2.7.1 Jakuza

Jedná se o obávanou japonskou mafii, se kterou je tetování spojováno. K rozvoji organizace přispěly občanské války, kdy zemí táhly tlupy banditů a na ochranu proti nim vznikala společenství "služebníků měst" složená z úředníků, obchodníků, dělníků, potulných herců a žoldnérů. Tato společenství postupně získávala větší moc a začala se uchylovat ke zločinecké činnosti.²⁹

„Jakuza tetováním vyjadřuje ideály. Protože je bolestivá, je důkazem odvahy. Protože je stálá, je důkazem doživotní loajality ke skupině. Protože bývaly ilegální, učinila navždy z člověka psance.³⁰ Složitě barevné tetování, nezřídka pokrývající celé tělo, další tradice členů japonského podsvětí, pochází od sekty hazardních hráčů - bakuto. Také oni zformovali uzavřené skupiny s propracovaným systémem zvyků a nařízení. Podle řady odborníků od nich pochází asi nejznámější tradice jakuzy - sekání malíčků, jubicume. Ten, kdo nebyl schopen splatit své dluhy ze hry nebo se provinil vůči pravidlům, si musel vlastnoručně uříznout článek malíčku. Tím se mu znesnadnilo házení kostek. Tradicemilovní členové jakuzy mají reflex pro sekání malíčků jiné vysvětlení. Jubicume je údajně zvyk samurajů, kteří si jako znak pokání před svým šógunem dobrovolně uřezávali malíčky, nejdůležitější prsty při vedení samurajského meče. Ať tak, či onak, jubicume přežilo dodnes a chybějící malíček je pro každého Japonce jasným znakem člena jakuzy.“³¹ Toto zločinné spolčení existuje do současnosti a tvoří jednu z nejlépe organizovaných struktur na světě, rovněž tak i tetování je u nich zachováno dodnes, kdy podle něj je možné určit postavení jednotlivce

²⁸ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 154

²⁹ <http://www.japonskeobyvatelstvo.websnadno.cz/jakuza.html> 7. 1. 2011

³⁰ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 158

³¹ <http://www.tattoo-dragon.cz/d61-tetovani--japonske-podsveti-jakuzy.html> 7. 1. 2011

v celé struktuře.

V příloze jsou na obrázcích č. 1, č. 2 a č. 3 uvedeny ukázky tetování japonské Jakuzy, abychom si mohli udělat představu o jeho barevnosti a rozsáhlosti.

2.8 Severní Amerika

Původní obyvatelé obou amerických kontinentů si tetovali tělo nebo obličej, často obojí současně. Vzhledem k tomu, že jsou rozděleni podle kulturních regionů, způsobu obživy nebo jazyka, můžeme rozdělit i jejich zájem o tetování. *„Kromě Eskymáků a kanadských indiánů se bohatě tetovala etnika severozápadního pobřeží, kultury Jihovýchodu a naopak málo se trvale zdobili obyvatelé tzv. Velkých plání. Ale například Vraní indiáni z Montany, prérijní kmeny ovlivnění lovci bizonů, si tetovali obrazce na hrud' za pomoci dikobrazích ostnů a rozdrcených uhlíků.“*³²

Kmeny Čejenů a Siouxů prováděli drastické iniciace, při kterých byly vytvářeny jizvy pomocí skalpovacího nože. Hopiové a Zuňiové se netetovali vůbec. Muži z kmene Irokézů si po vyhraném boji, za zabitě protivníky, mohli potetovat stehna. Bojovníci kmene Čikasů se tetovali pro důkaz svých úspěchů. Čipevajové se nechávali tetovat z důvodu zdravotních problémů – svalové bolesti, revmatismus, vymknutí kotníků nebo bolesti zad. Naproti tomu na jihovýchodě Spojených států amerických a na Floridě bylo tetování okrasou. Měli zdobené paže, nohy i obličej. Muži v případě zabití protivníka nebo jiného činu nosili speciální ornamenty. Některé ženy nosily tetování v podobě čáry nad vrcholem nosu, některé měly linku uprostřed brady. Jsou dochovány zápisky cestovatelů, kteří se setkali se ženami, které byly tetovány od pasu vzhůru, dokonce i prsy měly celé tetované. K nejběžnějším motivům patřilo slunce a hadi.

Tetovacím náčiním bylo šest spojených jehliček na dřevěné rukojeti a do ranek se vtíral prach z uhlíků. Dalším kmenem, který si zde zaslouží zmínku, jsou Haidové, jejichž tetování tvořily heraldické vzory nebo rodinné totemy. *„Tyto symboly byly pravidelně umístěny na mužských zádech mezi rameny přímo pod krkem, na prsou, na čelních stranách obou stehen a na nohách rovnou pod koleny. Ženy mají tetována prsa,*

³² RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny 2005. s. 170

obě ramena a předloktí, zadní ruce od lokte dolů k zápěstí i obě nohy od kolene dolů ke kotníkům.“³³

2.9 Střední a Jižní Amerika

Tato oblast se vyznačovala bohatostí ornamentů a bylo spjato s „lékařskou praxí“, s rituálem dospívání, hrdinskými činy, nadpřirozenými významy nebo jako součást kmenových zvyků. Existovaly zde dvě skupiny tetování. V první byli tetováni muži i ženy, ve druhé skupině rituálně pouze ženy, které nesměly rok potom jíst maso a ryby a jedinou jejich prací bylo tkaní a předení.

V této oblasti se ke zkrášlování těla nevyužívalo pouze tetování, ale i malování, protože používané barvy byly stálějšího charakteru. Dle dochovaných zápisů pigment na pokožce vydržel i dva týdny. Tyto národy znaly pět barev: „1) černou, latex z kaučukovníku smíchaný s drceným dřevěným uhlím, 2) červenou, ze semen rostlin, 3) žlutou, ze šťávy kořenů, 4) modročernou, ze šťávy ovoce, 5) bílý jíl“.³⁴ Aplikace těchto barev byla rozdělena tak, že první tři se aplikovaly na tělo i předměty, čtvrtá pouze na tělo a pátá pouze na předměty. Šťáva z ovoce zůstává nejdříve bezbarvá, do černomodrého tónu se zabarví po několika hodinách a na těle vydrží přes dva týdny.

Dalším symbolem tetování této oblasti jsou dva modré kruhy o rozměrech 10 až 15 milimetrů na lících obou pohlaví. Obvod kruhů byl označen dřevěným razidlem, pak ostrým kamínkem vyřezán. Nakonec byla do rány vetřena šťáva z ovoce, která jizvu zbarvila do modra. U brazilského kmene Mundruku byli muži tetováni po celém těle, od hlavy až k patě, kresbami geometrických útvarů. Dalším zajímavým tetováním je zvyk Warranů a Akvajů, kteří si vytrhávali obočí a na jeho místě tmavě tetovali. Stejně si zdobili i koutky úst. Tatuáž Matsesů zase připomínala jaguáří vousy, kterými chtěli přivábit lovecké umění této šelmy.³⁵ Pro původní obyvatele Argentiny, Paraguaye a části Bolívie bylo typické tetování v obličeji. Jejich děti byly poprvé tetovány již v pěti letech, další přibýlo v sedmi a následně v osmnácti letech. Když žena dospěla bylo její tetování dokončeno.³⁶

³³ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 177

³⁴ Tamtéž. s. 186

³⁵ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 187

³⁶ Tamtéž. s. 190

2.10 Afrika

Afričané z důvodu tmavého zbarvení kůže klasickému tetování mnoho neholdují a dávají přednost plastické, skarifikační tatuáži, která se provádí nožem nebo jiným ostrým předmětem a do ran je potom vtírán různý barevný materiál, kterým je nejčastěji prach nebo popel smíchaný se slinami nebo močí. Takto porušená kůže se nenechá zahojit a vznikají tedy hluboké nebo naopak vystupující jizvy.

„V Africe existuje také zvláštní technika úmyslného znečištění rány, v důsledku čehož dochází k jakési řízené infekci a rozmnožení specifického druhu bakterií způsobujících plastické poškození kůže uměle uspořádané do složitých ornamentů.“³⁷

I v dnešní době je důležitým regionem pro tetování rovníková Afrika, které je s množstvím kmenů v této oblasti bohatě zastoupeno. Muži i ženy si zde vytvářeli plastické výstupky na čele, které vypadaly skoro jako kohoutí hřebínek. Dalším příkladem tetování je čelo ozdobené tečkami až po dlouhou jizvu na středu hlavy. *„Ženy kmene Sango a Sakara se dokonce štípají do čela a vytahují si kůži tak dlouho, až si vytvoří jakési permanentní zauzlované růžky.“³⁸* Na africké tetování mělo velký vliv otrokářství, protože obličejové zářezy byly vykrajovány proto, aby členové rodin lépe poznali své děti, pokud se jim taková příležitost vůbec naskytne. Někdy bylo tetování v obličejí podobné spíše znetvoření v domnění, že takto znetvořený člověk nebude přitažlivý a unikne zavlčení do otroctví. Pán si svého otroka označil na čele, což znamenalo jasnou třídní diskriminaci. Další typy tetování byly prováděny jako etnický identifikátor, magická ochrana nebo znak nějaké společenské skupiny.

Plastickou skarifikaci, nebo-li cikatrizaci, praktikovalo jedno z nejznámějších afrických etnik Jorubové. *„Jizvy mohly být vytaženy ven, polootevřené, vroubkované, přímé nebo točivé, a na jejich vytvoření se používal háček, kterým se kůže nejprve vytáhla a následně nařízla nožem.“³⁹*

Tečkované jizvy byly prováděny špičkou nože nebo speciálně upraveným hřebíkem. Někdy byl uříznut celý kus kůže, jindy byly do ran zasunovány palmové listy, aby jizvy nesrostly. K nejběžnějším instrumentům patřily trojúhelníková břitva, kratší nože a ostré nástroje s břity. Do krvácejících ran se vtíraly saze, popel z lamp

³⁷ Tamtéž. s. 191

³⁸ Tamtéž. s. 193-194

³⁹ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 196

smíšený s alkoholem a jiné směsi. U tohoto kmene se také ojediněle vyskytovalo tetování novorozenců, kteří chvíli po porodu zemřeli a vytetovaná znamení měla posloužit v dalším životě jako znak úcty a péče. Jorubové také věří v magickou medicínu, to znamená, že tetováním se léčí např. migréna, epilepsie nebo hadí uštknutí. Asi 80% epileptiků v zemi má na čele zářez jako ochranu před nemocí. Africké zdobení je velmi pestré, na většině kontinentu se lidé tetují a tetování se považuje za opravdovou krásu. Výběr místa závisí na nošeném oděvu, protože se nikdo nenechá tetovat na místě, které je ukryto.⁴⁰

Výše uvedeným přehledem jsem chtěl alespoň stručně přiblížit přehled zvyků, technik a symbolů tetování v několika oblastech a kontinentech světa. Skutečná problematika je daleko zajímavější a rozsáhlejší, což by bylo nad rámec této bakalářské práce.

⁴⁰ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 196

3. Důvody a motivace k získání tetování

„Praxe zdobení kůže je tak stará jako lidstvo samo. Možná to byly první pokusy uvědomění si sebe sama, které člověka odlišovaly od království zvířat.“ Christopher Goth.⁴¹

Jak jsem uvedl v předešlé kapitole, je tetování rozšířeno po celém světě a je odrazem základní lidské touhy nebo potřeby zdobit tělo. Vzniklo mnoho stylů a technik a lidé v různých situacích reagovali spontánně a sami si našli svoji cestu k vyjádření své potřeby. Tetování sloužilo k magickým účelům, rozlišuje kmenovou příslušnost, symbolizuje postavení, ovlivňuje sexuální touhu a přitažlivost nebo prostě jen kráší. Tetování válečníků je samotné podněcovalo k sebejistotě, že jejich vzhled naháněl protivníkům strach.

Námořníci, kteří začali dobývat svět, byli nadšeni zdobenými těly domorodců a ze zámořských cest si začali vozit vlastní tetování. U námořníků šlo nejdříve o módu, pověry a nakonec o tradici. Vždyť každý, kdo pracoval na lodi, byl tetovaný, a na konci 19. století bylo tetováno až 90% amerického námořnictva.⁴² Tato tradice se dochovala až do současnosti a jejich tetování se stalo znakem sounáležitosti.

Dalším důvodem k tetování bylo uplatnění se v „show byznysu“. Je znám případ albánského řeka prince Konstantina z konce 19. století, jehož tetování se skládalo z 388 *„symetricky uspořádaných a těsně propletených vzorů, které pokrývaly celé tělo, včetně tváře, víček, uší a penisu. Mezi vzory bychom mohli rozeznat korunované sfingy, draky, hady, opice, slony, leopardy, tygry, lvy, pantery, gazely, kočky, krokodýly, ještěrky, orly, čápy, labutě, pávy, sovy, ryby, salamandry, ale i muže, ženy, také ovoce, listy a květiny.“*⁴³ Tímto způsobem ovlivnil tetování a po jeho vzoru se nechávalo tetovat mnoho lidí, kteří našli uplatnění u cirkusu. Další pozoruhodnou osobností z této oblasti byl britský armádní major Horace Ridley, známý jako „Velký Omi“, který po propuštění z armády viděl smysl svého života u cirkusu. Nechal si tedy vytetovat na celé tělo, včetně hlavy, černě pruhovanou zebrou. S touto úpravou souviselo i upilování zubů, propíchnutí nosu, aby mohl nosit kel a měl propíchnuté a natažené ušní lalůčky.

⁴¹ FERGUSON. H., PROCTEROVÁ. L.: Umění tetování. Praha. Rebo Productions 1998. s. 11

⁴² FERGUSON. H., PROCTEROVÁ. L.: Umění tetování. Praha. Rebo Productions 1998. s. 21

⁴³ Tamtéž. s. 25

Zemřel v roce 1969 ve věku 77 let.⁴⁴ Existuje řada filosofických nebo sociálních teorií o změně ekonomického myšlení moderních lidí, které uvádějí, že dnešní člověk, než aby vlastnil umělecké dílo, chce sám tímto dílem být.⁴⁵

3.1 Technika tetování

Velký rozmach a oblibu tetování přinesl s sebou geniální objev, jehož vynálezcem byl Thomas Alva Edison a který si v letech 1875/76 nechal patentovat, elektrického pera vyšívajícího vzorek nebo podpis do kartonu nebo plátna.

V roce 1890 pak newyorský majitel salónu Samuel O'Reilly představil první verzi tetovacího strojku. Tato novinka se velmi brzy dostala za hranice USA, neboť si bratranec O'Reillyho vyřídil práva na jeho užívání ve Velké Británii. Do podvědomí okolního světa se dostal roku 1904, kdy na pařížském Hippodromu potetoval celou buvolí krávu.⁴⁶

V tomtéž roce si nechal slavný tetovač Charlie Wagner registrovat vylepšenou verzi injekčního strojku. Ten se v podstatě nezměnil – princip zůstává stejný a začala tak nová etapa tetování, jejíž podstatou bylo zrychlení práce a bylo možno tetovat rozsáhlejší plochy kůže. *„Tetováže vytvářené novým strojkem byly daleko méně bolestivé, levnější a jednodušší i rychlejší, což hodně přispělo k rozšíření kérek mezi nižšími třídami a k následnému opouštění tatuáží u majetných“.*⁴⁷ Je ale pravdou, že klesla kvalita práce, protože salóny nevytvářely vlastní vzory, pouze kopírovaly nevzhledné předlohy a tak se z umění stala řemeslná práce bez fantazie.

3.1.1 Technika tetování ve vězení

Nejjednodušší metodou tetování ve věznicích je ruční vypichování. Také se využívají podomácku zhotovené přístroje poháněné motorky z magnetofonů, elektrických holicích strojků nebo kartáčků.⁴⁸

⁴⁴ Tamtéž. s. 26

⁴⁵ Tamtéž. s. 18

⁴⁶ RYCHLÍK. M.: *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha. Lidové noviny 2005. s. 218-219

⁴⁷ Tamtéž. s. 219

⁴⁸ Tamtéž. s. 235

Existují postřehy i z československých ústavů pro odsouzené po roce 1930. Potřebné věci k tetování dodal chodbař. Jednalo se o velmi jednoduchý přístroj, který se dal lehce pořídit. Principem bylo několik jehel přivázaných na dřívko a seříznutých na způsob tužky, tedy do špičky. Obvykle se tetovalo tuší, ale té bylo ve vězení nedostatek, takže bylo po ruce vždy něco náhradního, např. saze nebo černý krém na boty.⁴⁹

Jak je uvedeno v kapitole č. 6, technika „tužky“ se využívá v českých vězeních dodnes.

⁴⁹ Tamtéž. s. 237

4. Tetovací styly a způsoby jejich prezentace

„Tetování na dnešním Západě přitahuje a inspiruje bohatstvím různých stylů. Účinky odrážejí spojení nezápadních kultur s populárními západními formami tohoto umění. Snad nejvíce působí rozmanité mýty, legendy a příběhy, které se začlenily do našich kultur i našich individuálních světů fantazie.“⁵⁰

4.1 Japonské tetování

Jeho tradice má kořeny již v 5. století př. n. l., kdy bylo používáno pro magické účely nebo k označení kriminálků. Jejich tetování je „oblekem“, který pokrývá záda, hýždě, hrud', břicho, konec poloviny předloktí a polovinu stehna. Přestože po celou historii bylo tetování v Japonsku zakazováno, přesto přežilo.

K typickým japonským výjevům patří čínský lev, který je symbolem odvahy a statečnosti. Dalším velmi oblíbeným motivem bylo tetování muže, který sám sebe tetoval. Jedná se známý japonský tvar široce rozšířený mezi západními umělci a fanoušky tetování.

„Jedním z japonských nejpobulárnějších vodních objektů je koi, okrasný kapr. Ryby jsou všeobecně symbolem dobrého zdraví, štěstí a spousty potravy. Kapr konkrétně reprezentuje sílu, odvalu a vytrvalost.“⁵¹ Častou tatuáží jsou také samurajské meče. Japonské tetování je krásné a barevné.

4.2 Tribal – starobylé vzory moderních „primitivů“

Jedná se o „pevný černý obraz s vysoce stylizovanými nebo abstraktními, často geometrickými vzory“.⁵² Často se jednoduchými geometrickými vzory krásí křivky těla a svaly. Jeho aplikace vyžaduje vysokou dovednost a zručnost. Tetování těchto motivů vychází z tradice, kdy základem mohou být i mimo jiné dajácký pes nebo drak, ještěrky nebo kmenové masky.

⁵⁰ FERGUSON, H., PROCTEROVÁ, L.: Umění tetování. Praha. Rebo Productions 1998. s. 28

⁵¹ Tamtéž. s. 33

⁵² Tamtéž. s. 34

4.3 Indiánské motivy

Indiánské motivy, zvláště samotné indiány, mnoho tetovaných lidí obdivuje a vidí v nich symbol samostatnosti, odhodlanosti, statečnosti a odvahy. Nejčastějším motivem byla hlava indiánského náčelníka se zdobenou čelenkou z per. „*Později tatěři i zákazníci začali usilovat o rozsáhlejší tetování – tělo mělo být pokryto v měřítku obrovských japonských zobrazení, ale měli být většinou zobrazováni západní lidovi hrdinové.*“⁵³

Současné tetování indiánských vzorů si přisvojilo aztécké a mayské vzory a také vzory kmenů ze Severozápadního Pacifiku, které zobrazují ptáky, zvířata, např. orla, medvěda nebo kosatku.

4.4 Keltské motivy

Jako možný zdroj inspirace viděli zájemci o tetování nejen v západních oblastech, ale zaměřili se i na evropské kulturní kořeny. Obraceli se ke Keltům, tedy ke kmenům, které obývaly Evropu před římskou invazí. Dochovaly se důkazy o jejich tetování již z 1. st. př. n. l. *Vzory dnešních keltských stylů vycházejí z „proplétání uzlů“*⁵⁴ Tento styl nalézáme u mnichů a často ho vidíme na kamenných náhrobcích. Jedná se o jednoduché černé vzory, které mohou být přizdobeny jinými barvami.

Zajímavým vzorem je „přetahování vousů“, který je převzat z Iluminovaného rukopisu ilustrovaného pravděpodobně mnichy.

4.5 Humor a karikatury

Jakmile vidíme motivy těchto tetování, mohou nám připadat leckdy zábavné, ale o jeho nositeli si asi dobré mínění neuděláme. Jsou oblíbené u námořníků, vojáků a ostatních profesí, trávících spolu delší dobu, kdy obvykle vidí druhé nahé nebo polonahé.

⁵³ FERGUSON, H., PROCTEROVÁ, L.: Umění tetování. Praha. Rebo Productions 1998. s. 44

⁵⁴ Tamtéž. s. 50

Často vidíme i sexuální podtext, je ale otázkou, zda se již nejedná o oplzlost či vulgaritu. „*Neobvyklý je obrázek Pepka námořníka vytetovaný v mužském klíně. Známary jedlík špenátu zaujme především genitáliemi většími než jeho svaly.*“⁵⁵

Mezi další motivy patří např. Mickey Mouse, Bugs Bunny, Fred Flinstone, vytetované „oči“ na víčkách, svůdné dívky kolem kotníků, hon na lišku, klaun a další.

4.6 Smrt a horor

V dřívějších dobách byl nejsilnějším motivem smrti ukřižovaný Ježíš, dnes je to lebka. Motivы smrti nebo hororu vidíme často kolem sebe, vždyť již malé děti nosí trika s těmito motivy. Hororové filmy, koncerty heavymetalových skupin a motorkáři nám dávají na vědomí, že kostry, lebky, upíři, zombí jsou všude kolem nás. Jejich nositelé mají vzbuzovat strach a respekt.

*„Tyto obrazy nesmazatelně vyznačené na kůži slouží jako symboly, které odrážejí pochybnost o budoucnosti a zjemňují všudypřítomné obavy z neznámého.“*⁵⁶

Na druhou stranu to jsou ale krásné obrázky, barevné a můžeme z nich „cítit“ určitou sílu a energii.

4.7 Odznaky příslušnosti

Přestože existuje mnoho motivů k tetování, dávají někteří lidé přednost k individuálnímu označení. Nejvíce bylo takové tetování viděno u námořníků, kteří se vrátili ze svých cest. „*Nešlo pouze o suvenýry z cizích zemí, ale také o odznaky, které potvrzovaly, že nositel náležel do světa námořníků – mužů, kteří se museli spolehnout jeden na druhého, aby přežili.*“⁵⁷ Když se nechá jedinec potetovat nějakým motivem, který udává příslušnost k nějaké skupině nebo gangu, vidím v tom důležité životní rozhodnutí, kterým nám jasně dává najevo, že mu nezáleží na tom, co si o něm okolní společnost myslí. Je to jakási touha lišit se od okolního světa, uniknout zaběhlým stereotypům, a zároveň někam patřit.

Typickými motivy je americké orlí logo, které směli nosit pouze motorkáři klubu Harley-Davidson a různá vojenská označení.

⁵⁵ FERGUSON, H., PROCTEROVÁ, L.: Umění tetování. Praha. Rebo Productions 1998. s. 70

⁵⁶ Tamtéž. s. 76

⁵⁷ Tamtéž. s. 66

5. Tetování jako stigma získané při výkonu trestu odnětí svobody

V naší kultuře jsme si dříve tetování spojovali s těmi, kteří byli za své činy odsouzeni k trestu odnětí svobody. Vždyť, kde jinde by k tetování přišli?! Také jsme na toho člověka tak pohlíželi...Byl to pro nás lump a grázl.

5.1 Trestanecké tetování v Rusku

Je pravdou, že tetování trestanců je rozšířené po celém světě, přičemž velmi důležitou roli hraje právě ve věznicích v Rusku. *„Kůže zdejších zločinců je jako otevřená kniha plná záhadných obrazů, jejichž smysl zůstává těm venku dobře skryt“*.⁵⁸ Vniknout do ruského podsvětí je velmi obtížné, tyto skupiny jsou velmi semknuté a „cizí“ osoby zde nemají co dělat. Asi právě proto je svět ruského zločinu pro nás velmi tajemný. *„Odborníci zabývající se touto izolovanou kulturou tvrdí, že z tetování ruských vězňů je možné vyčíst o jejich majitelích téměř vše – od životního příběhu, postavení v přísné hierarchii rodiny kriminálních přes zločineckou specializaci a schopnosti až po sexuální orientaci či konkrétní drogovou závislost“*.⁵⁹ Pokud uvidíme takovéto tetování na vlastní oči, připadá nám jako směs něčeho nevkusného a nesmyslného, těžko pochopitelného. Každé tetování z ruského vězení musí být povoleno nejvyšším představeným, jejich bossem, a nelze si je nechat tetovat jen pro zábavu. Existuje zde přísná hierarchie, která nedovoluje nechat se tetovat bez jeho souhlasu. Pokud je takový případ odhalen, následuje tvrdý trest – obrázek je sedřen z kůže, dojde k násilnému vrytí zkřížených kostí a nositel je vyloučen z organizace.

Jejich tetování nese v sobě určité poselství o člověku, např. meč vnořený do lebky svědčí o člověku mazaném a bystrém. Pavouk na břicho nám vypovídá, že jeho nositel je odsouzený zloděj. Zkřížené kosti jsou zase motivem hanby a neposlušnosti. Kostel a počet jeho věží nám dává najevo, že nositel byl ve vězení a počet ježí je počtem let zde strávených. Těžší zločinci, kteří byli odsouzeni a přesto věří v Boha, si nechávají pro ochranu vytetovat na tělo portrét světce, jako ochranu před závažným hříchem jakým je vražda. Ne vždy to ale platí. Podkova je v podsvětí poznávacím znamením prostitutek.

⁵⁸ *Co prozradí vězeňská tetování?* Časopis Enigma, Praha. RF HOBBY, s.r.o. 2011. č. 2. s. 90-91

⁵⁹ Tamtéž. s. 90-91

Velkou symboliku ve světě zločinu má „orel s roztaženými křídly a velkými pařáty beze slov varuje okolí, že nositel tetování má styky na vysokých místech a je schopen ovlivnit okolnosti. Dravec nesoucí v pařátech ovci je kupříkladu známkou muže, jenž se dostal za mříže pro znásilnění.“⁶⁰

Mezi další motivy z tohoto prostředí patří okřídlené srdce vypovídající o závazku. Růže s trny vytetována na nejskrytějších místech znamená vzpomínku na matku. Had ovinutý kolem meče slibuje krevní mstu.

Vězeňská tetování jsou obvykle společensky negativní pro ženy, značka „šlapky“ jsou používány k popisu ženského tetování v dolní půlce zad. Obecný rozmach žen v tetovacím průmyslu mělo toto vnímání veřejnosti změnit. Je sporné zdali jednotlivé jednání pozměňuje tělo spolu s tetováním. Souvisí to s osobním projevem, sebeúctou nebo módním efektem, je to tendence o zvýšení popularity. Studie ukazují, že tetování a ostatní formy upravování těla nejsou spojené s pozitivní sebeúctou. Tvrdí se, že první tetování nad zadečkem začaly nosit právě prostitutky kvůli svému lepšímu poznávání na veřejných místech (k symbolům - některé komunity vnímají tetování u žen na dolní části zad jako výraz sexuálního apetitu, především u prostitutek nebo žen často střídajících partnery).

Jak je ale vidět, není to tak vždy, přecpané pražské kluby v centru města jasně dokazují, že mnoho mladých dívek nemá o významu svého tetování sebemenší ponětí a to může být někdy na škodu.⁶¹

5.2 Tetování gangů

Slovo gang znamená v překladu skupinu jednotlivců, kteří sdílejí společnou identitu a v běžném životě se zabývají ilegálními aktivitami. Někteří antropologové věří, že struktura gangu je jednou z nejvíce rozšířených forem organizace člověka. Každý gang má své tetování jako identifikátor. Jako příklad uvedu trojúhelník ze tří kruhů, což je identifikátor krve, a vytetovaná osmnáctka nad obočím znamená, že nositel je členem gangu z osmnácté ulice. Vedle toho existují čísla třináct a čtrnáct, která také označovala čísla ulic.⁶²

⁶⁰ Co prozradí vězeňská tetování? Časopis Enigma, Praha. RF HOBBY, s.r.o. 2011. č. 2. s. 90-91

⁶¹ <http://cojemojetojemoje.blog.cz/0811/historie-tetovani> 14. 1. 2011

⁶² <http://gang.navajo.cz/> 14. 1. 2011

Zahraniční média hovoří o kalifornském gangu Mara Salvatrucha jako o nejrychleji rostoucím, extrémně nebezpečném a brutálním kalifornským gangu, jehož hlavní místo najdeme v Los Angeles a v současnosti má již kolem sta tisíce členů.

Jeho „náplň práce“ spočívá v prodeji drog, zbraní, vydírání, krádežích a v pašování převážně hispánského obyvatelstva. Je samozřejmé, že pokud se ilegálně dostanete do Spojených států amerických, pravděpodobně skončíte v komunitě krajanů. Tuto komunitu nesužuje nikdo jiný než mafie.⁶³

Tetování nebo-li „kérka“ tohoto gangu je viditelné, často vytetované nejen po těle ale i na obličeji, aby bylo všem jasné, s kým se potkali. V příloze na obrázcích č. 4 a č. 5 uvádím některé ukázky tetování.

5.3 Tetování v českých věznicích

Za komunistického režimu tetování u nás neslavilo velké úspěchy, bylo navíc tabuizováno a potíráno. V roce 1966 se v časopise „Československá psychologie“ objevila charakteristika tetovaných, ve zkratce zněla asi tak, že jsou to lidé trpící jistou mírou psychopatologické tendence, například sadismem, masochismem, narcismem, jsou to lidé nevyrovnaní, labilní, mají nevyzpytatelné chování a jednání, mají pochybný vztah k práci, majetku, vztahům atd.⁶⁴

Ve světě se nechávaly tetovat rockové hvězdy, u nás to byli mladí punkáči, rebelové a mělo to vyvolat revoltu a protest proti systému. Největší prestiž u nás měla Valdická věznice, specializovaná na kérku versatilkou a motivy žen.

Gábina Fárová, autorka fotografií z cyklu „Klášter ve Valdicích“ právě v této věznici nafotila v roce 1990 portréty, torza a detaily vytetovaných motivů. Zaznamenala také autora prezentovaných tetování, který byl zde vězněn v letech 1978 až 1992. „...za ten čas jsem potetoval pár tisíc spoluvězňů, mám mnohé co k tomu říci, protože jsem vlastně tetoval a vymýšlel předlohy podle jejich nálad, charakteru, osobnosti, přání. Máte pravdu, byl to jakýsi odkaz, kde se střídalo dobro se zlem, láska, touha po moci,

⁶³ Tetování ghett a jejich stylů. Časopis Tetování. 2010. Č. 1

⁶⁴ <http://www.coremusic.cz/clanky/tema/item/897-tetovani-dil-3-tetovani-v-cechach> 3. 2. 2011

penězích a násilí. I když zdálo by se, že motivy jsou vyjádřením někoho jiného, ale právě naopak, jsou to přímo jejich nápady, které jsem přenášel do podoby obrazu.“⁶⁵

V příloze je na obrázcích č. 6 a č. 7 uveden zlomek fotografií tohoto cyklu.

Tetování v českých věznicích je zakázané, přesto se tu tetuje velmi často. Vězni jsou totiž většinou pod vlivem vězeňské subkultury a postupně přejímají její hodnotový systém. V článku „Tetování? Nuda, identifikace, nerozvážnost“, který byl uveřejněn v roce 2001 na portálu „Bleskově. cz“, uvádí muž znalý vězeňského prostředí následující: *“Tetování ve věznici probíhá většinou následovně. Tatér - tedy osoba, která provádí tetováž - vyholí a výjimečně vydesinfikuje požadované a dohodnuté místo na kůži vězně a okopíruje na ně námět tetováže. Náměty si odsouzení vymýšlejí sami, nebo je obkreslují z časopisů. Nejdříve jsou pod pokožku vpravovány tmavé odstíny barev, následně světlejší. Po zhotovení se obrázek potře krémem, například indulonou, a obváže. Asi po dvou hodinách se obvaz odstraní, místo s tetováním se osprchuje ledovou vodou a opětovně natře indulonou,”* konstatoval muž dobře znalý vězeňského prostředí.⁶⁶

Dotázaný dále k věci uvádí, že důvodem k tetování v base je jednak estetická stránka, nuda a fakt, že odsouzení uznávají příslušnou skupinu, do níž by se začlenili a s níž se identifikují. Někteří odsouzení uvádějí také památku na důležitou životní událost, jiní se tetují ze vzdoru. *„Často se odsouzený rozhodně k tetováži při uložení dlouhého výkonu trestu, nebo když se mu rozpadne rodina, sdělil muž znalý prostředí v tuzemských kriminálech“*.⁶⁷

Mezi nejoblíbenější motivy 70. a 80. let minulého století patřily akty žen, které jsou dnes nahrazovány orientálními znaky, hady, ještěry, šťiry, draky, indiánskými symboly, motorkářskými znaky vyjadřujícími svobodu a nezávislé jednání, orly, magickými symboly spojenými zejména s východními náboženstvími. V námětech tetování se u vězňů velmi často objevují prvky sadismu, exhibicionismu a msty.

Tatěři si tak často v průběhu výkonu trestu vylepšují svoji vlastní finanční situaci.

⁶⁵ Klášter ve Valdicích. Gábina Fárová. Časopis Bodyart. 2006. Č. 1

⁶⁶ <http://bleskove.centrum.cz/extra/sex-a-vztahy/clanek.phtml?redirected=1&id=551215> 16. 2. 2011

⁶⁷ Tamtéž. 16. 2. 2011

Názor člověka majícího osobní zkušenost s poměry ve vězení známe, nyní bych zde uvedl názor druhé strany, tedy pracovníkem Vězeňské služby: „*Tetování ve věznicích není trestným činem, nýbrž jen přestupkem. Jeho řešení je v kázeňské pravomoci ředitele příslušné věznice. Ředitel tedy může provinilce potrestat například umístěním na samotku, omezením návštěv, příjmů balíčků a podobně. Přitom přihlíží k tomu, zda jde o první, či o opakované provinění. Protože se však tetování ve věznicích odehrává fakticky v kriminálním prostředí, kde jsou uznávány specifické hodnoty a kde vládou specifická pravidla, jsou dopady ukládaných kázeňských trestů velmi problematické,*“ tvrdí pracovník Vězeňské služby, jenž je s danou problematikou podrobně obeznámen“.⁶⁸

Téměř každé tetování lze odstranit, i to vězeňské. Zabývají se tím mnozí lékaři a různé kosmetické salóny. Ne všichni ale mají dostatečné množství finančních prostředků, aby po propuštění z výkonu trestu navštívili odborníky. Proto se uchylují k různým pokoutným a drastickým praktikám jakými jsou např. vypalování, polévání kyselinou a louhem, vyškrabování nebo vybrušování. Po takových aplikacích zájemci obvykle stejně skončí v rukou lékařů.

5.3.1 Pohled z „druhé strany“

Abych zjistil názor na tetování vězňů, osobně jsem navštívil několik tetovacích studií, kde jsem byl informován, že si svá tetování nechávají po propuštění na svobodu poupravit. Někdy je k tomu vede důvod, že se za svá tetování stydí nebo se nelíbí někomu z jejich okolí a pokud to lze, nechávají si je „přetetovat“ do jiného motivu, jindy ho naopak chtějí rozšířit a zvýraznit. Nicméně kvalita „vězeňského“ tetování není nijak valná. S výše uvedenou skutečností se pracovníci tetovacích salónů setkávali dříve, většinou v 90. letech minulého století, kdy propuštění na svobodu začali páchat další trestnou činnost a získali tak dostatek finančních prostředků. V dnešní době se s tímto jevem setkávají zřídka, propuštění vězni řeší spíše existenční problémy, mnozí jsou drogově závislí a na úpravu tetování jim nezbyvají finance.

Také se zde setkali s několika případy, kdy se dotyční „těší“ do vězení, aby se tam nechali znovu tetovat.

⁶⁸ <http://bleskove.centrum.cz/extra/sex-a-vztahy/clanek.phtml?redirected=1&id=551215> 16. 2. 2011

6. Řízený rozhovor s propuštěnými vězni

Z důvodu zjištění a doplnění poznatků o tetování ve vězení jsem využil techniku řízeného rozhovoru, kterým jsem chtěl nejlépe vystihnout důvody tetování respondentů, pobývajících určitou část svého života ve výkonu trestu odnětí svobody.

Tuto metodu jsem si vybral proto, abych viděl účastníky osobně, pod jiným úhlem. Zajímaly mě současné postoje a názory na svá tetování, kdy jsem požadované informace získával tváří v tvář s respondenty. Zajímala mě také spontánnost a „syrovost“ jejich výpovědí. Rozhovor byl prováděn individuálně.

Nejdříve jsem vysvětlil smysl rozhovoru, vytvořil přátelskou atmosféru, používal přátelský jazyk s vyloučením odborných výrazů a následně jsem se snažil zajistit koncentraci respondenta na daný problém. Otázky jsem použil uzavřené a volné.

Hypotéza č. 1: Vězni se ve výkonu trestu nechávají poprvé tetovat častěji pod vlivem vězeňské subkultury, která na ně působí

Hypotéza č. 2: Po propuštění na svobodu mají díky svému vězeňskému tetování problém sehnat zaměstnání

6.1 Provedení sběru informací a řízeného rozhovoru

Popis vzorku:

Jedná se o čtrnáct mužů různých věkových skupin, kteří byli alespoň jednou ve výkonu trestu. Některé znám od vidění a jiní mi byli doporučeni.

Místo provádění řízeného rozhovoru:

Rozhovory byly prováděny na ubytovnách v Litvínově a Mostě. Dále také v opuštěných nádražních budovách, kde se tyto problémové osoby většinou nacházejí.

Využívaná technika:

Pro pořízení rozhovoru jsem použil digitální diktafon OLYMPUS VN-7800 PC, který má vysokou zvukovou kvalitu a lze jej aktivovat i hlasem. Následně jsem rozhovory přepsal na záznamový arch.

Otázky řízeného rozhovoru:

1. V kolika letech jste se nechal poprvé tetovat ve výkonu trestu?
2. Měl jste nějaké zdravotní problémy spojené s tetováním?
3. Jaký motiv a proč zrovna tento jste si nechal vytetovat?
4. Jaká technika a barva bylo použita?
5. Litoval jste někdy, že jste se nechal ve vězení tetovat?
6. Měl jste nebo máte problém sehnat práci v souvislosti s tetováním?
7. Nechal byste se znovu tetovat?

Cíle řízeného rozhovoru:

Otázky byly směřovány ke zjištění:

- věku, kdy se respondenti nacházeli ve výkonu trestu a kdy se nechali tetovat
- důvodů a motivů jejich tetování
- techniky a barev
- problémů souvisejících s jejich tetováním
- problémů s hledáním zaměstnání

Respondent č. 1, Z. V., 56 let

První tetování získal ve věku třiaadvaceti let. Jedná se o okřídlenou pumu na pravé ruce viz. obrázek 1.6. Tetování bylo prováděno několika svázanými jehlami a postupným vpichováním barviva do kůže. Zdravotní problémy spojené s tetováním neměl žádné. Těsně po provedení mu místo oteklo, ale s postupujícím časem bylo vše v pořádku. Všechny své motivy si vybíral podle toho, jestli se mu líbily a neměly žádný hlubší smysl. Pumu chtěl proto, že symbolizuje sílu a mrštnost. Takový si připadal, když byl mladý. Později jí nechal přidělat ještě křídla jako symbol volnosti, která mu chyběla a po které sám toužil.

Dnes ve svém věku by se tetovat už nenechal. Myslí si, že na svém těle jich má dost. Nikdy, ale nelitoval, že se nechal tetovat. Myslí si, že jeho tetování k němu neodmyslitelně patří. Na každé z nich má vzpomínku, protože ho spojují s určitou etapou života. Stýká se spíše se starými známými, kteří byli také ve výkonu trestu, takže s tetováním nemá žádný problém, protože i jeho kamarádi jsou buď sami potetovaní nebo jsou k tetování velmi tolerantní. Je pravda, že když jde do města nakupovat, raději nosí dlouhé rukávy, protože mu vadí, jak si ho lidé prohlížejí. V zaměstnání to nikdy nikomu nevadilo.

Dále ke svému tetování ještě uvedl, že jako barva byla použita tempera smíchaná s vodou na vybarvování. Okraje byly provedeny inkoustem nebo tuší. Osobně má takovou zkušenost, že nejlepší na tetování je tuš, která i po mnoha letech drží pod kůží a nijak se nevstřebává. Skoro všechna svá tetování měl vybarvená a hned po provedení se mu velmi líbily. Měl tam hojně použitou červenou temperu, ale ta se bohužel, zhruba do pěti let vstřebá. Obrazcem na pravém rameni měl být erb z časopisu viz. obrázek 1.1, ale pro velkou bolest a také proto, že se mu již přestal líbit, si ho nenechal dodělat. Na levém předloktí má nápis „NON PERSONA GRATA“ – „Osoba nežádoucí“ viz. obrázek 1.9. Chtěl s tímto nápisem vypadat drsně. Stejnou funkci mělo červené vybarvování tetování a zvolené motivy. Stříkačka na zápěstí symbolizuje jeho zkušenost s drogami.

Respondent č. 2, M. L., 39 let

První tetování získal ve věku devatenácti let. Byl to drak na pravém rameni viz. obrázek 2.1. Zprvu byl menší a postupem času se předělával až do současné velikosti. Tetování bylo prováděno amatérsky zhotoveným strojkem. Zdravotní komplikace spojené s tetováním neměl žádné. V době samotného provádění a v bezprostřední době po ní, se vyvaroval požívání kávy a čaje, aby méně krvácel. Pravidelně si tetování po opadnutí otoku mazal indulonou. Svým prvním tetováním – drakem na pravém rameni chtěl demonstrovat svojí sílu a rychlost. Na zadní straně krku má vytetované oko viz. obrázek 2.3. To je jeho poslední tetování. Má nad ním bdít a symbolizovat, že má obě oči otevřené a že už nechce vést takový život jako doposud. Byl propuštěn z výkonu trestu před několika měsíci a zatím se mu to daří. Znovu by se tetovat klidně nechal. Zatím ještě neví co, ale do budoucna uvidí.

Ve společnosti lidí neměl nikdy se svým tetováním problém. Dřív hodně cvičil a imponovalo mu, když mohl své vypracované tělo ozdobené tetováním předvést ostatním. K samotnému tetování byla použita tuš. Práci si zatím nenašel.

Respondent č. 3 , V.G., 55 let

První tetování získal ve věku sedmadvaceti let. Jednalo se o boxera v pohybu na levém předloktí viz. obrázek 3.3. Byl proveden technikou vpichování svázaných jehel. Stejně byla provedena i všechna ostatní tetování. Jako barvivo byla použita tuš. Zdravotní komplikace spojené s tetováním neměl žádné. První tetování chtěl proto, že v mládí boxoval a tento sport má rád. Proto si vybral motiv boxera. Andělíčka na pravém rameni viz. obrázek 5.3. jako výraz toho, že myslí na svojí přítelkyni, která na něho čeká, až se vrátí z výkonu trestu. Na zádech má nápis „ES KOMT DER TAG“- „Jednou přijde den“ viz. obrázek 3.1. Měl tím na mysli toužebně očekávaný den, kdy půjde na svobodu z výkonu trestu odnětí svobody. Částečně i to jak se jednoho dne vypořádá se svými nepřáteli. Mělo to fungovat i jako určitá výhrůžka.

Tetovat by se už asi nenechal, myslí si, že to co má je dostačující. Ve společnosti se cítí úplně přirozeně, jeho tetování nejsou v běžném oděvu vidět. A když se někde svlékal, bylo mu to úplně lhostejné co si ostatní myslí. S žádnou negativní reakcí se nesetkal. Práci nemá.

Respondent č. 4, J. N., 58 let

První tetování získal jako osmadvacetiletý. Jednalo se o myšáka v oblasti břicha viz. obrázek 4.8. , který je už v současné době špatně patrný. Většina jeho tetování je provedena amatérsky zhotoveným strojkem. Jen menší část z nich je zhotovena svázanými jehlami. Zdravotní komplikace spojené s tetováním neměl žádné. Motivy si vybíral zejména podle toho, co se mu na pohled líbilo. Do určité míry se nechal inspirovat spoluvězni. V době, kdy si nechal udělat nejvíce tetování, byly oblíbené motivy Vikingů viz. obrázek 4.5. Zejména pro jejich nezdolnou odvahu. Bylo velmi obtížné je zlomit. To mu na nich imponovalo, proto si je vybral. Dále se u něho několikrát objevuje motiv lebek viz. obrázky 4.3, 4.10. Bez nějakého hlubšího významu. Nejvíce je hrdý na své tetování na zádech, kde má hada přes celá záda viz. obrázek 4.7. Žádný význam to nemá, jen se mu to líbilo. Ale ostatní ho pro toto tetování nejvíce obdivovali.

Ve vězení byl pro svá tetování obdivován, ale venku ho raději schovává. Nelíbí se mu, že ostatní na něho kvůli jeho tetování koukají s určitým odstupem. Proto chodí i v teplém počasí oblečený tak, aby to nebylo vidět.

Dále ke svému tetování uvedl, že některá měl vybarvená, ale postupem času se mu barva vstřebala. Už by si žádné tetování udělat nenechal. Do práce nechodí.

Respondent č. 5, F. H., 60 let

První tetování získal jako pětadvacetiletý. Byl to motýl na levém rameni viz. obrázek 5.2. Všechna jeho tetování jsou provedena svázanými jehlami. Říká, že se strojkem to umí každý a není to takové. Zdravotní komplikace, kromě krvácení a následného otoku, neměl žádné. Ale to je normální a nic mimořádného se mu nikdy nepříhodovalo. Motivy si vybíral výhradně podle toho, co se mu líbilo. Na ruku začal s malými obrázky a postupně přidával další, až se mu na některých místech zcela spojily. Má na sobě nápisy „JE SUIS PERDU“ – „Jsem ztracen“ viz. obrázek 5.3, „SWEET FREEDOM“ – „Sladká svoboda“ viz. obrázek 5.14., „BELLAMI“ – „Miluji tě“ viz. obrázek 5.16. Nechal si je udělat protože vystihovaly jeho náladu ve výkonu trestu a symbolizovaly to, po čem tolik toužil. Nelituje toho, že je potetovaný, ale podruhé by se už tetovat nenechal.

Ve společnosti mu tetování nevadí, nosí ho zakryté. Dále vzpomíná, jak šlo tetování i využít. Když měl obejít své potencionální zaměstnavatele, které mu dali na úřadě práce, úmyslně si vzal krátké tričko. Nikdy se mu nestalo, že by ho vzali do práce. Vždy bylo místo již „obsazené“.

Také vzpomíná na potupnou ceduli na koupališti, kdy před „sametovou revolucí“ byla u vchodu zavěšená cedule ve znění „Psům a potetovaným vstup zakázán“. Po revoluci lidé tetování vnímají pozitivněji, ale sehnat práci je pořád obtížné. Jeho tetování je provedeno tuší a červenou a zelenou temperou. Tempery se mu postupně vstřebávají.

Respondent č. 6, I.V., 45 let

První tetování získal jako třiadvacetiletý. Jeho prvním tetováním byla žena s drakem na levém předloktí viz. obrázek 6.7. Všechny kresby má zhotovené svázanými jehlami. Jako barvivo byla použita tuš a na vyplnění barvou byly použity tónovací barvy

na malování pokojů. Ty se už, ale všechny vstřebaly. Použil tedy obyčejnou tuš, která dříve stála jednu korunu. Ti, co chtěli něco lepšího, používali černou „perleťovku“ za devět korun. Zdravotní komplikace neměl ve spojení s tetováním žádné. Motivy svého tetování si vybíral podle své tehdejší momentální nálady. Jeho pocity se odrazily v nápise na pravém předloktí „FAIRE LA MORT“ – „Zemřít mladý“ viz. obrázek 6.6. V té době měl určité myšlenky na pomstu a jeho momentální pocity, kdy se nebál ničeho, se odrazily v tomto nápisu. Velmi se mu líbila i herečka Dáda Patrasová viz. obrázek 6.5., jejíž podobizna má na pravém předloktí. Jeho záliba v motorismu se mimo jiné odráží i v nápisu „KAWASAKI“, jenž má přes celá prsa viz. obrázek 6.1. Není dokončený, což způsobilo to, že byl předčasně propuštěn z výkonu trestu a nestihli mu ho dodělat. Na zádech má ženu, která se mu líbila a je obkreslenou fotografií z časopisu Květy. Navíc jí přidělali do rukou kopí viz. obrázek 6.2.

Tetovat nějaké nové motivy by se nenechal, ale chtěl by dodělat nápis na prsou. Ve společnosti své tetování raději neukazuje, nestydí se za něj, ale nechce provokovat. Je mu nepříjemné jak si ho lidé prohlížejí na koupališti. Ještě dodává, že se mu vždy líbila technika, se kterou se dělali například vlasy na nějakém motivu. Kůže se velmi jemně nařezala na tenké proužky těsně vedle sebe a do rány se vetřela tuš. Pokud to prováděl někdo zkušený, tak výsledek se mu velmi líbil. Ve výkonu trestu s nikým takovým nebyl, proto touto technikou nemá nic provedeného. Pracuje jako dělník.

Respondent č. 7, A. P., 58 let

První tetování získal jako osmnáctiletý. Jeho prvním tetováním byl Stalin na pravé noze viz. obrázek 7.11. Všechny motivy má provedené svázanými jehlami. Hodně jich měl původně i vybarvených, ale barvy se postupem času vstřebávají. Motivy si vybíral nejdříve s tím, že obdivoval silné osobnosti. Odrážely jeho tehdejší životní názor. Proto obrázek Stalina nebo rytíře, kterého má dokonce dvakrát. Jednou jako stojící postavu viz. obrázek 7.10., podruhé jako jezdce na koni viz. obrázek 7.9. Na levém předloktí má nápis „MORITURI TE SALUTANT“ - „Ti, kteří jdou na smrt, tě zdraví“ viz. obrázek 7.7.

Dnes ve svém věku by se už tetovat nenechal. Když byl mladý, byl „divočák“, to ho ale s věkem úplně přešlo. Dnes to hodnotí jako chybu, že se tenkrát takhle rozhodl. Má přítelkyni, které nevadí jeho tetování, ale on kdykoliv někam spolu jdou, neustále se ujišťuje, že mu žádné tetování není vidět z oděvu. Už se kvůli tomu mnohokrát dostali

do konfliktu, kdy jeho přítelkyni vadí, že se neustále hlídá, aby na první pohled nebyla vidět jeho „potetovaná minulost“. Ona ho bere takového jaký je. On ale nechce, aby hned bylo vidět, že je s někým kdo prošel kriminálem. Práci nemá.

Respondent č. 8, J. M., 53 let

Své první tetování si nechal udělat jako dvacetiletý. Všechny své motivy má provedené svázanými jehlami a tuší. Nikdy neměl žádné zdravotní problémy ve spojení se svým tetováním. Jeho prvním motivem byla podobizna Johna Lenona viz. obrázek 8.5. Toho obdivoval, ale byl v tom i určitý druh protestu proti tehdejšímu režimu. I jeho další motivy byly vybírané zejména, aby vyjádřil svůj odmítavý postoj vůči režimu komunistické strany. Poprvé šel totiž do vězení za nedovolené opuštění republiky. Jako mladý kluk dostal devět let trestu odnětí svobody. To mu z tehdejšího pohledu připadalo jako věčnost a odsouzení na doživotí. Proto se vůbec nebránil tomu, aby neustále rozšiřoval sbírku svých tetování po celém těle. Kromě různých, tehdy populárních motivů, které se běžně ve výkonu trestu prováděli, jako je například pavouk viz. obrázek 8.7., který měl symbolizovat odvalu, nebo různé podobizny žen viz. obrázek 8.2., které se mu líbily, má i podobiznu svého oblíbeného psa viz. obrázek 8.5 a kocoura viz. obrázek 8.4. Dva nápisy „LEGIONE FORA“ viz. obrázek 8.15. a „BLANS KEPI“ viz. obrázek 8.16. odkazují na cizineckou legii, která mu do určité míry imponovala, ale zároveň sloužily jako výrazná forma protestu proti režimu. S potěšením vždy sledoval, jak s nimi spolehlivě naštvál některé své dozorce. A jeho tehdejší nejčastější duševní rozpoložení symbolizuje nápis „SI CHRISTO VIDESSE“ - „Kdyby to pán bůh viděl“ viz. obrázek 8.3.

Dnes už by se tetovat nenechal. Domnívá se, že to nebylo šťastné rozhodnutí. Ale tehdy mu připadalo, že vytoužená svoboda je neuvěřitelně daleko. Ani po propuštění ho nebude čekat taková svoboda, jakou si představoval a bude muset žít za ostnatým drátem. Proto mu bylo lhostejné, kolik má na sobě tetování a v očích jeho spoluvězňů, každému kdo byl více potetovaný, to propůjčovalo status jakéhosi „mazáka“. Je zaměstnán jako pomocný dělník na stavbě.

Respondent č. 9, Z. Ř., 50 let

První tetování získal jako dvaadvacetiletý. Jedná se o ženu na levém předloktí viz. obrázek 9.4. Zdravotní komplikace spojené se svým tetováním neměl žádné. Svá

tetování si vybíral výhradně podle toho, zda se mu líbila. Sílu a odvahu měli symbolizovat motivy draka viz. obrázek 9.1. a levharta viz. obrázek 9.2. Na pravém předloktí má nápis „ODI ET AMO“ – „Nenávidím a miluji“ viz. obrázek 9.3. Tím chtěl říci, že miluje své bližní a nenávidí režim a ty, kvůli kterým se dostal do výkonu trestu odnětí svobody. Na pravém předloktí má motiv vítězství z bible viz. obrázek 9.6., které má být výrazem toho, že úplně nakonec stejně spravedlnost zvítězí.

Tetovat by se už asi nenechal. Problém s tetováním mezi lidmi nikdy neměl. Práci nemá.

Respondent č. 10, J. K., 56 let

První tetování získal jako jednadvacetiletý. Je to motiv motýlka se smrtáčkem na levém zápěstí viz. obrázek 10.6. Všechna tetování má dělaná jen svázanými jehlami. Zdravotní problémy spojené s tetováním nikdy neměl. Jen mu to oteklo, ale otok se brzy ztratil. Motivy si vybíral podle toho, co se mu líbilo a co zrovna v té době „letělo“. Líbil se mu znak Rakouska-Uherska viz. obrázek 10.1., tak si ho nechal udělat na záda. Jeho zkušenost s dogami je odražená v nápisu – „LSD“ na pravém předloktí viz. obrázek 10.10.

Tetovat už by se znovu nenechal, sice toho nelituje, ale měl vždy na svobodě velké problémy sehnat zaměstnání. I když se oblékl, díky svým potetovaným rukám, kdy má potetovaný hřbet dlaně i prsty ho nechtěli nikde zaměstnat. Po telefonu měl slíbené zaměstnání skladníka, ale když přišel osobně, měli strach ho přijmout a byl odmítnut. Kromě toho, že mu jeho tetování komplikovalo shánění práce, je mu jedno, jak na něho lidé pohlížejí a nikdy mu tetování nevadilo. Ještě dodává, že má na noze velký nápis „DUM SPIRO SPERO“ – „Dokud dýchám, doufám“, ale ten mu neukázal, protože si nechce svlékat kalhoty. Měl vyjadřovat jeho touhu po svobodě a víru, že později se mu povede lépe.

Respondent č. 11, O. Z., 40 let

Své první tetování získal jako čtyřicetiletý. Jedná se o motiv draka na levém rameni viz. obrázek 11.2. Všechna tetování má dělaná ručně jehlami. Žádné zdravotní problémy spojené s tetováním nikdy neměl. Motivy si vybíral výhradně podle toho, co se mu líbilo. Nemá to žádný hlubší smysl. Motivy má provedené tuší a vybarvené temperami, které pomalu blednou. Na pravém rameni má nápis „KLÁRA“

viz. obrázek 11.7, jméno jeho tehdejší přítelkyně. Jinak obrázky žen na jeho těle jsou obkreslené z časopisů viz. obrázek 11.1.

Tetovat by se do budoucna ještě nechal. Mezi lidmi se cítí normálně, žádné narážky a poznámky ke svému tetování v negativním smyslu nezažil. Hodně lidí, se kterými se stýká, má nějakou kérku. Pracuje „na dráze“.

Respondent č. 12, K. T., 56 let

Své první tetování získal jako jedenadvacetiletý. Jde o motiv ženy na levém rameni viz. obrázek 12.4. Všechna tetování má dělané svázanými jehlami. Jako barva byla použita tuš. Zdravotní komplikace spojené s tetováním neměl. Líbily se mu dívky v obrázkových časopisech, které tvoří jeho nejčastější předlohu pro tetování viz. obrázek 12.1.

Tetování mu nevádí a klidně by se ještě nechal tetovat. Mezi lidmi se za svá tetování nestydí a také okolí se k němu chová normálně. Práci nemá.

Respondent č. 13, L. Ř., 38 let

Poprvé se nechal tetovat ve výkonu trestu ve dvaceti pěti letech. Na pravém rameni má vytetovanou kotvu, protože se mu tento motiv líbil. Jako dítě chtěl být námořníkem. Zdravotní problémy spojené s tetováním neměl žádné. Jako technika bylo použito vpichování jehel.

Za své tetování se nestydí a nemá s ním problém, protože není vidět. Neměl ani problém sehnat zaměstnání a jeho současné přítelkyni se líbí. Tetovat by se nechal znovu.

Respondent č. 14, M. H., 52 let

Tento respondent byl opakovaně ve výkonu trestu a poprvé byl zde tetován ve věku devatenácti let. Nejdélší dobu strávil ve věznici Valdice a právě odsud má nejvíce. Největším tetováním je jaguár, kterého má vytetovaného na pravé straně zad, přes rameno až po loket. Tento motiv pro něj znamenal vyšší postavení v hierarchii vězňů, protože patřil mezi tzv. „chodbaře“ a nově příchozím dával najevo, kdo odpovídá za dané patro věznice. Z mírnějších věznic si „přinesl“ různé ornamenty, které se mu líbily, a na levém bicepsu má vytetovaný proužek ostnatého drátu, což pro něj znamenalo

symbol omezení. Díky svému postavení ve vězení měl větší kontakty, ale tetovací strojek neměli k dispozici, takže je tetován jehlami a některé ornamenty jsou černé a jiné barevné, protože chtěl mít „barevné“ tělo.

Zdravotní problémy s tetováním neměl žádné a po propuštění z výkonu trestu pokračoval ve zdobení svého těla. Vykonával práci vyhazovače na problémových diskotékách a pokud se dostal s nějakým návštěvníkem do sporu, v několika případech upozorňoval na své tetování slovy: „Chceš, aby tě pokousal jaguár?!“ Vzhledem k jeho tělesným proporcím to mnohdy dostačovalo. Motiv šelmy ho charakterizuje, on sám je dravá šelma.

Na závěr uvedl, že ani jednoho ze svých tetování nelituje a do určité míry ho reprezentuje jako osobnost. Najít si zaměstnání problém neměl, protože po propuštění z výkonu trestu většinou vykonával práci jako ostraha. V nejbližší době se nechá znovu tetovat.

7. Výsledky řízeného rozhovoru a jejich vyhodnocení

7.1 Výsledky řízeného rozhovoru

Výsledek č. 1 - Věk, kdy se respondenti nacházeli ve výkonu trestu a kdy se nechali tetovat

Z celkového počtu dotázaných respondentů byli všichni poprvé tetováni ve věku do třiceti let, což činí 100%, přičemž čtyři respondenti byli poprvé tetováni ve věku do dvaceti let, což činí 28,5% a deset ve věku do třiceti let, to je 71,5% (viz. graf č. 1).

Výsledek č. 2 - Důvody a motivy k tetování

Z celkového počtu dotázaných respondentů k důvodům a motivům jejich mnoha tetování uvedlo:

- Třinácti respondentům se líbí a nevidí v tom hlubší smysl, což je téměř 93%.
- Deset respondentů v něm vidí symbol odvahy, což je 71%.
- Tři respondenti v něm vidí symbol volnosti, což je 21%.
- Čtyři respondenti mají vytetovanou ženu, což je necelých 29%.
- Dva respondenti mají vytetovaný motiv jako zkušenost s drogami, což je 14%.
- Pět respondentů v něm vidí symbol naděje a nápravy, což je necelých 36%.
- Čtyři respondenti se nechali tetovat, aby získali respekt, což je necelých 29%.
- Šest respondentů má vytetovaná písmena či názvy, což je necelých 43%.
- Jedenáct respondentů má náboženské motivy, což je necelých 79%.
- Sedm respondentů si nechalo vytetovat jména blízkých, což je 50%.
- Tři respondenti mají vytetované mýty a legendy, což je 21%.
- Jeden respondent má vytetovaný námořnický motiv, což je 7%. (viz. graf. č. 2)

Výsledek č. 3 - Technika a použité barvy

Z celkového počtu dotázaných respondentů jich dvanáct uvedlo, že bylo tetováno ručně svázanými jehlami, to je 86% a dva tetovacím strojkem, což činí 14%. Vzhledem k tomu, že většina z nich má více než jedno tetování, k použitým barvám všichni uvedli, že byli tetováni tuší, což je 100%, osm má některé motivy vybarveny temperami, což je 57%. Jeden respondent byl tetován tónovacími barvami, což je 7% (viz. graf č. 3).

Výsledek č. 4 - Problémy související s tetováním

S provedením samotného tetování neměl nikdo z dotazovaných respondentů žádné zdravotní problémy, což činí 100%.

S následky pořízených tetování se potýkali problémy dva respondenti, což je 14%, problémy nemělo dvanáct respondentů, což je téměř 86%. Šest respondentů svoje tetování skrývá a nechce provokovat, což je téměř 43% a dva respondenti jej hodnotí jako chybu, což je 14%. (viz. graf č. 4).

Výsledek č. 5 – Problémy s hledáním zaměstnání

S hledáním zaměstnání kvůli svému tetování měl jeden respondent, to je 7 %. Problémy nemělo šest respondentů, což je 43% a práci sehnali. Dalších šest respondentů práci nemá, což je opět 43% a jeden respondent neví, což je 7%.

7.2 Vyhodnocení výsledků

Hodnocení výsledku č. 1:

Přestože jsem se dotazoval respondentů různých věkových skupin, všichni uvedli, že si svoje první tetování ve výkonu trestu nechali udělat ve věku do třiceti let, kdy z tohoto počtu necelá třetina uvedla, že to bylo do věku dvaceti let.

Hodnocení výsledku č. 2:

Všichni dotazovaní respondenti mají na svém těle více motivů tetování, které získali ve výkonu trestu odnětí svobody. Téměř většina se nechala nějaký motiv tetovat jen proto, že se jí líbí. Více než dvě třetiny spatřuje v motivu svého tetování symbol odvahy. Jedna necelá jedna třetina symbol volnosti. Necelá jedna třetina má na svém

těle vytetovaný motiv ženy. Jedna pětina dotazovaných si nechala na tělo vytetovat symbol své drogové závislosti. Více než jedna třetina v něm spatřuje symbol nápravy a naděje. Necelá jedna třetina se nechala tetovat, aby získala respekt. Necelá polovina má na svém těle vytetovaná písmena nebo nějaký název. Více než jedna třetina zvolila náboženské motivy. Polovina má vytetována jména svých blízkých. Necelá jedna třetina si nechala na své tělo vytetovat motivy z mýtů a legend. Pouze jeden respondent má námořnický motiv.

Hodnocení výsledku č.3:

Více než tři čtvrtiny dotázaných uvedlo, že k tetování byly použity ručně svázané jehly. Necelá jedna třetina byla tetována tetovacím strojkem. Jako barva byla u všech respondentů užitá tuš, necelá polovina má některé motivy vybarvené, kdy byly použity temperry. Jeden respondent pro vybarvení motivu použil tónovací barvu.

Hodnocení výsledku č. 4:

Se svým tetováním měla problém necelá jedna třetina dotázaných. Více než dvě třetiny problém neměly. Necelá jedna polovina si své tetování v současné době skrývá a jedna pětina svoje tetování považuje za chybu.

Hodnocení výsledku č. 5:

V souvislosti se svým tetováním a hledáním zaměstnání měl problém jeden respondent. Necelá polovina problém neměla a další necelá polovina nepracuje. Jeden respondent uvedl, že neví.

7.3 Závěr hodnocení

Hypotéza č. 1: Vězni se ve výkonu trestu nechávají poprvé tetovat častěji pod vlivem vězeňské subkultury, která na ně působí

Hypotéza č. 1: verifikováno. Dle výše uvedených výsledků jsem zjistil, že respondenti se nechali poprvé tetovat ve věku do třiceti let a někteří v současné době toho litují, z čehož vyplývá, že jejich tetování bylo pořízeno spíše z mladické nerozvážnosti, kdy s přibývajícím věkem se mění názory a jejich osobnost vyžrála. Z rozhovorů s nimi vyplývá, že nemalý vliv na pořízení tetování mělo vězení. Uvedené tvrzení mohu

doložit tím, že necelá polovina si v pozdějším věku po propuštění z výkonu trestu, své tetování skrývá.

Na svých tělech mají několik různých tetování, některé jsou černé jiné barevné, kdy překvapujícím zjištěním je, že u jedné třetiny se objevují náboženské motivy. Domnívám se, že náboženský motiv měl souvislost s potlačováním samotného náboženství v minulém režimu. Také mě překvapila informace, že necelá polovina respondentů má vytetovaný určitý text, kterým chtějí něco sdělit okolnímu světu. Z jeho obsahu je zřejmé, co tím chce jedinec říci.

Hypotéza č. 2: Po propuštění na svobodu mají díky svému vězeňskému tetování problém sehnat zaměstnání.

Hypotéza č. 2: neverifikováno, nefalzifikováno. Hypotéza byla nesprávně formulována, vycházel jsem z předpokladu, že po propuštění z výkonu trestu, většina respondentů bude mít zájem o zaměstnání. V souvislosti s uplatněním na trhu práce se nepodařilo ověřit, zda jejich tetování má či nemá vliv na přijetí do zaměstnání, protože necelá polovina respondentů nepracuje, aniž by se snažili práci získat. Je otázkou, zda-li se respondenti vůbec o práci ucházeli, nebo se vyskytly jiné překážky k jejich nepřijetí. Touto překážkou může být např. vzdělání, nezájem o trvalé zaměstnání, závislost na alkoholu a drogách nebo stupeň IQ, které ovšem nebyly smyslem této práce.

8. Závěr

V bakalářské práci na téma „Význam tetování vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody“ jsem se zaměřil na motivaci vězňů k tetování a problémy s tetováním související.

Na práci bylo nahlíženo ze sociokulturního hlediska, přičemž bylo nutné nejdříve prozkoumat historii a vývoj tetování. Bylo zjištěno, že touhu zdobit své tělo najdeme ve všech známých kulturách, kromě Afriky, kde vzhledem k tmavé barvě pleti nemá tetování velký význam. Na světě existuje šedesát etnik různě tetovaných, přičemž pro každé má svůj význam. Tetování sloužilo k magickým účelům, rozlišuje kmenovou příslušnost, symbolizuje postavení, ovlivňuje sexuální touhu a přitažlivost nebo prostě jen krásí.

Ozdobené tělo plní jakousi sociální funkci a ukazuje nám, k jaké společnosti daný jedinec patří (a to nejen vzhledem k identifikaci s určitým etnikem či předky). Pro některé lidi je tetování stále odznakem protestu a vzpoury vůči společnosti.

S takzvanými "odznaky příslušnosti se setkáváme například u příslušníků různých hudebních stylů, kde je tematika více či méně specifická, či u příslušníků motokářských klubů, kde může být naopak patrná určitá hierarchie. Nesmíme zapomenout ani na humorné motivy, které jsou také nesmírně oblíbené, nebo naopak na motivy smrti, které jsou snad ještě častější. Velice obvyklým motivem je vyobrazení draka v různých podobách. Toto téma bývá spojováno hlavně s tradičními čínskými či japonskými symboly, ale na západě nabývá smyslu hlavně ve významu síly.

Pokud se soustředíme na tetování vězňů, členů gangů nebo jiných skupin páchajících trestnou činností ve světě, můžeme spatřit, že členové těchto společenství bývají velmi semknuti a v jejich tetování existuje přísná hierarchie. Každý motiv má určitý význam a daným způsobem nás informuje o jeho nositeli.

V kapitole zabývající se tetováním ve věznicích popisují trestanecké tetování v Rusku a v České republice. Srovnáním českého a ruského prostředí jsem zjistil, že v ruském vězení je jejich tetování daleko propracovanější a bohatší, přičemž můžeme spatřit silný vliv tradic a rituálů. V českém prostředí má tetování především společenskou funkci, i když i zde je možné, nalézt jisté charakterizující prvky.

Abych zjistil a doplnil poznatky o tetování ve vězení, využil jsem k tomu techniku řízeného rozhovoru, kterým jsem chtěl nejlépe vystihnout důvody tetování respondentů, pobývajících určitou část svého života ve výkonu trestu odnětí svobody.

Domnívám se, že lidé odsouzení k výkonu trestu odnětí svobody se nechávají ve vězení tetovat také z toho důvodu, že tetování jim přináší jakýsi vyšší status mezi spoluvězni a po propuštění na svobodu zjistí, že tetování má i jinou vypovídací „hodnotu“ a je již skoro nemožné se této své zátěže zbavit. Nálepka trestance v podobě tetování je do jisté míry může omezovat, případně znevýhodňovat, což bych chtěl potvrdit nebo vyvrátit uvedenou studií.

Z provedené analýzy výsledků vyplývá, že necelá polovina dotazovaných respondentů nepracuje, ovšem předmětem této bakalářské práce nebylo zjištění, zda vůbec mají o práci zájem. Pouze jeden respondent uvedl, že měl problém související s tetováním při hledání práce. Uvedený poznatek nám ovšem nestačí k potvrzení nebo vyvrácení domněnky, tedy hypotézy č. 2, že trestanecké tetování má vliv uplatnění na trhu práce. Nicméně se potvrdila hypotéza č. 1, že vězni se pod vlivem vězeňské subkultury ve výkonu trestu nechávají tetovat.

Doporučení pro praxi bych viděl v preventivním působení proti předcházení nežádoucího fenoménu tetování ve vězení i za využití metod sociální pedagogiky na kterém se mohou podílet všichni pracovníci podle svého profesního zařazení. A to tak, že prostřednictvím zainteresovaných speciálních pedagogů, vychovatelů, pedagogů volného času, psychologů, sociálních pracovníků, ale i dozorců vhodně působit na vězně, aby si budoucí život nekomplikovali tvořením vězeňských tetování, což jsou stigmata, která je poznamenají na celý další jejich život na svobodě.

V některých případech by bylo možné, zapojit i rodiny vězňů, aby svým vlivem, tomuto jevu předcházely. Často je tetování ve vězení výsledkem nudy vězňů, proto je potřeba se snažit vytvořit co nejširší nabídku zájmových, sportovních, vzdělávacích a preventivně výchovných programů.

Resumé:

Obsahem uvedené bakalářské práce je přehled vývoje tetování od pravěku až po současnost. Popisuje tetování, jeho motivy a způsob techniky u různých etnik. Zabývá se také důvody a motivacemi k jeho provedení. Představuje některé tetovací styly a způsoby jejich prezentace. Podstatná část je zde věnována tetování osob ve výkonu trestu, jejich věkovému rozložení, motivům a technikám provedení.

V praktické části se snažím formou řízeného rozhovoru s muži, kteří byli propuštěni na svobodu, potvrdit nebo vyvrátit hypotézy, zabývající se domněnkou, že první tetování získali ve vězení a mají díky vězeňskému tetování problém najít uplatnění na trhu práce.

Anotace:

Tato bakalářská práce se zabývá tetováním a jeho významem. Jsou v ní uvedeny poznatky o tetování v historickém kontextu až po současnost a důvody a motivace k tetování. Další kapitola představuje styly tetování a jejich prezentaci. Zaměřuje se na tetování jako na stigma získané ve výkonu trestu. Součástí práce je i sociologická sondáž, jejímž cílem bylo zjistit, zda se muži ve výkonu trestu odnětí svobody nechávají tetovat, jaké jsou jejich motivy a zda má jejich tetování vliv na hledání práce po propuštění na svobodu.

Abstract:

This thesis deals with the tattoo and its meaning. They are in it evidence of tattooing in the historical context to the present and the reasons and motivation for tattoos. The next chapter is a tattoo style and presentation. It focuses on the tattoos as a stigma acquired in prison. The work is also a sociological probing, the aim was to determine whether the men in the prison tattooed leave, what are their motives and whether he has a tattoo of their influence on the search for employment after release.

Klíčová slova: tetování, rituály, náboženství, etnikum, tetovací motivy, trestanecké tetování, řízený rozhovor.

Keywords: tattoo, rituals, religion, ethnicity, tattoo motives, penal tattoos, guided interview

Seznam literatury a pramenů

1. BAKOŠOVÁ, Z., *Sociální pedagogika jako životná pomoc*. Public promotion, s.r.o. 2008. ISBN 978-80-969944-0-3
2. FERGUSON, H., PROCTEROVÁ, L., *Umění tetování*. Praha: Rebo Productions, 1998. ISBN 80-7234-028-X
3. FIKSA, R., *Tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press. 2005. ISBN 9-788090-361812
4. GORDON, H., ROBLEY, H.G. *Maorské tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press. 2008. ISBN 978-80-903957-1-8
5. RYCHLÍK, M., *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: LNL, s.r.o. 2005. ISBN 80-7106-780-6
6. SPENNEMAN, D.H.R., *Tetování na Marshalových ostrovech*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press 2008. ISBN 978-80-903057-0-1
7. FÁROVÁ, G., „Kláster ve Valdicích“. in BODYART. č. 1. 2006. s. 7-9
8. HEJÁTKO, J. P., „Tetování ghett a jejich gangů“. in TETOVÁNÍ. č. 1. 2010.
9. VELKOBORSKÝ, J., „Problém tetování u kriminálních osob mužského pohlaví“. in Československá psychologie 10. 1966. č. 6. s. 563-579
10. *Barbaři, stigma a křesťanství : Evropa v antice a středověku* [online]. 27. 2. 2008 [cit. 4. 1. 2011]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/428613>.
11. *Ua Pou - Místo setkávání umělců* [online]. Tahiti Tourisme, 2010 [cit. 5. 1. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.tahititourisme.cz/articles.php?id=2560>>.
12. *Japonské obyvatelstvo : Jakuza* [online]. 2008, 10. 10. 2010 [cit. 7. 1. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.japonskeobyvatelstvo.websnadno.cz/jakuza.html>>.
13. *Japonské podsvětí jakuzy* [online]. Praha : Reflex, 2005 [cit. 7. 1. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.tattoo-dragon.cz/d61-tetovani--japonske-podsveti-jakuzy.html>>.

14. *Negativní spolky* [online]. 2007 [cit. 14. 1. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cojemojetojemoje.blog.cz/0811/historie-tetovani>>.
15. *Encyklopedie Navajo* [online]. 2007 [cit. 14. 1. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://gang.navajo.cz/>>.
16. *Tetování v Česku aneb jak to bylo a jak to chodí u nás doma* [online]. 25. 11. 2010 [cit. 3. 2. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.coremusic.cz/clanky/tema/item/897-tetovani-dil-3-tetovani-v-cechach>>.
17. *Bleskově. cz : Tetování? Nuda, identifikace, nerozvážnost* [online]. 13. 11. 2001 [cit. 16. 2. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://bleskove.centrum.cz/extra/sex-a-vztahy/clanek.phtml?redirected=1&id=551215>>.

Seznam příloh

Přílohy	Tabulka a grafy, tetování gangů a z Valdic
Příloha I	Responent č.1
Příloha II	Responent č.2
Příloha III	Responent č.3
Příloha IV	Responent č.4
Příloha V	Responent č.5
Příloha VI	Responent č.6
Příloha VII	Responent č.7
Příloha VIII	Responent č.8
Příloha IX	Responent č.9
Příloha X	Responent č.10
Příloha XI	Responent č.11
Příloha XII	Responent č.12

Přílohy

Tabulka č.1 - Seznam tetovaných etnik⁶⁹:

1. Havajci	21. Nágové	41. Kalifornští indiáni
2. Samoánci	22. Todové	42. Aztékové
3. Tonžané	23. Nepálci	43. Mayové
4. Tahit'ané	24. Tibet'ané	44. Mundurukúové
5. Markézané	25. Tchaj-wanci	45. Kad'uvejové
6. Velikonoční ostrov	26. Ainové	46. Šuárové
7. Maorové	27. Nivchové	47. Inkové
8. Tasmánci	28. Korjaci	48. Ohňozemci
9. Austrálci	29. Čukčové	49. Sanové (Křováci)
10. Fidžijci	30. Jakuti	50. Makondové
11. Novohebrid'ané	31. Evenkové	51. Kikujové
12. Šalamouňané	32. Chantové a Mansové	52. Pygmejové
13. Papuánci	33. Aleut'ané	53. Jorubové
14. Maršalané	34. Eskymáci	54. Nuerové a Dinkové
15. Filipínci	35. Haidové a Tlingitové	55. Tuaregové
16. Dajakové	36. Čipevajové	56. Arabové
17. Mentawajci	37. Irokézové	57. Thrákové
18. Malajci	38. Siouxové (Dakotové)	58. Skytové
19. Thajci	39. Osedžové	59. Germáni
20. Barmánci	40. Kríkové	60. Piktové

⁶⁹ RYCHLÍK. Martin. Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla. NLN, s.r.o. 2005. s. 72-73

Tetování japonské Jakuzy

Obrázek č. 1⁷⁰

⁷⁰ <http://www.tattoo-dragon.cz/d61-tetovani--japonske-podsveti-jakuzy.html>

Obrázek č. 2⁷¹

⁷¹ <http://www.tattoo-dragon.cz/d61-tetovani--japonske-podsveti-jakuzy.html>

Obrázek č. 3⁷²

⁷² <http://www.tattoo-dragon.cz/d61-tetovani--japonske-podsveti-jakuzy.html>

Tetování gangu Mara Salvatrucha

Obrázek č. 4⁷³

Obrázek č. 5⁷⁴

⁷³ <http://kerky.cz/fotogalerie/tetovani/gangy/yakuza/yakuza-9.jpg.php>

⁷⁴ Tamtéž

Tetování z Valdic

Obrázek č. 6⁷⁵

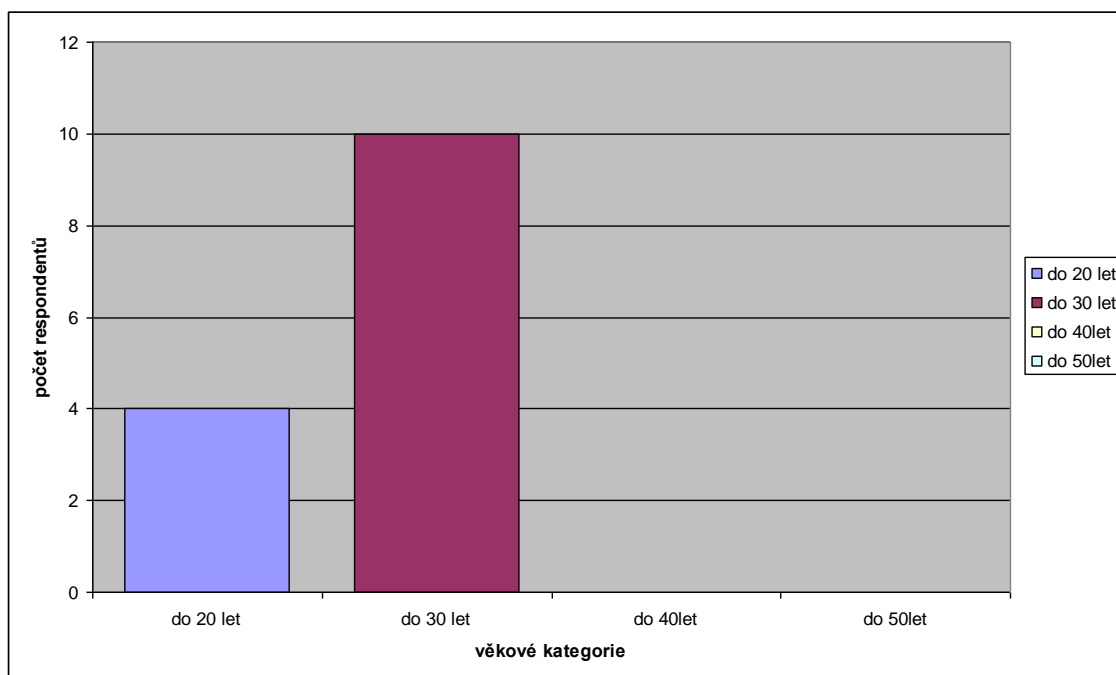
Obrázek č. 7⁷⁶

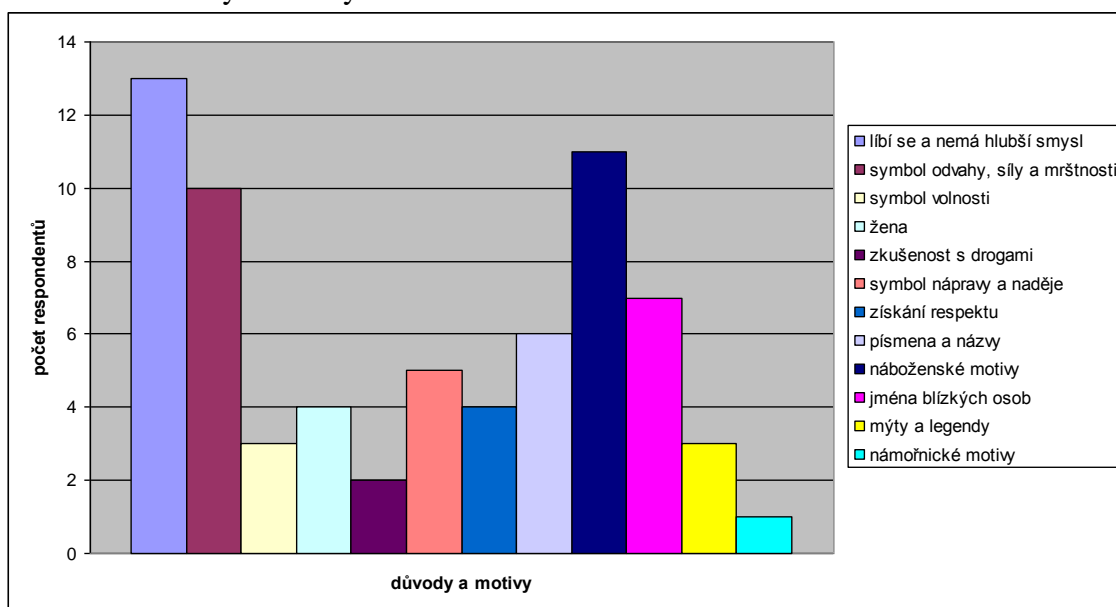
⁷⁵ <http://www.divadloarena.cz/vystavy/vystava-fotografii-gabina-klaster-ve-valdicich>

⁷⁶ Tamtéž

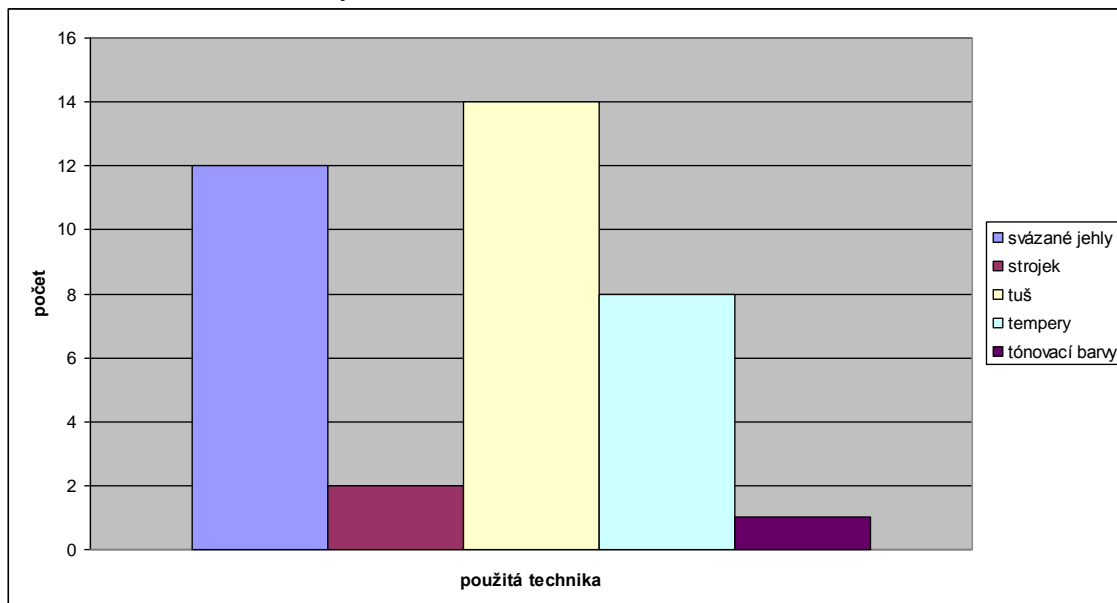
Graf č. 1: Věk respondentů, kdy byli ve výkonu trestu a nechali se tetovat

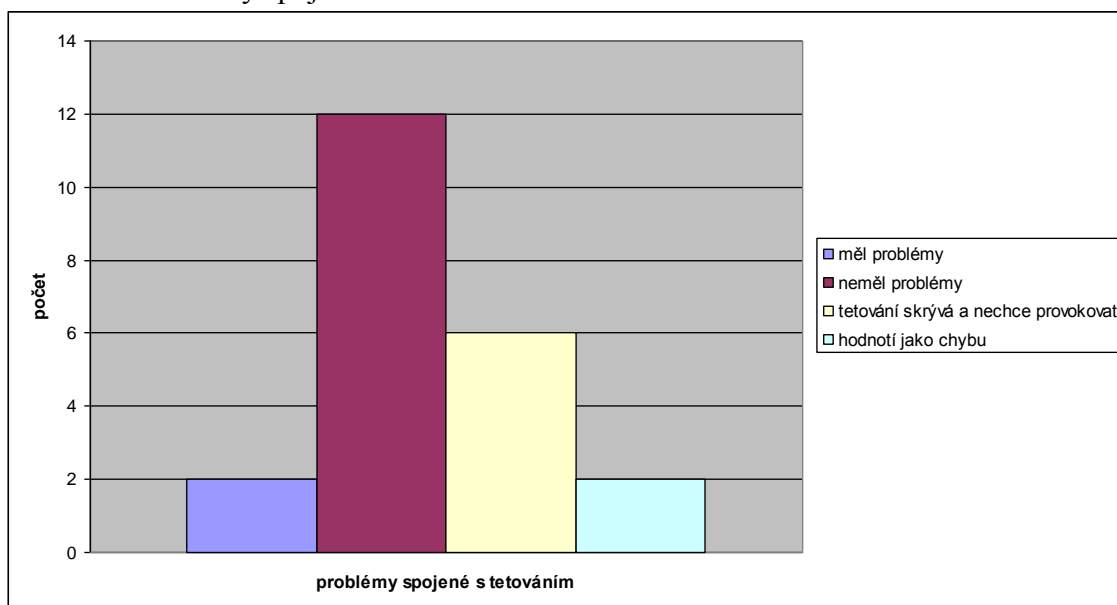
Graf č. 2: Důvody a motivy k tetování

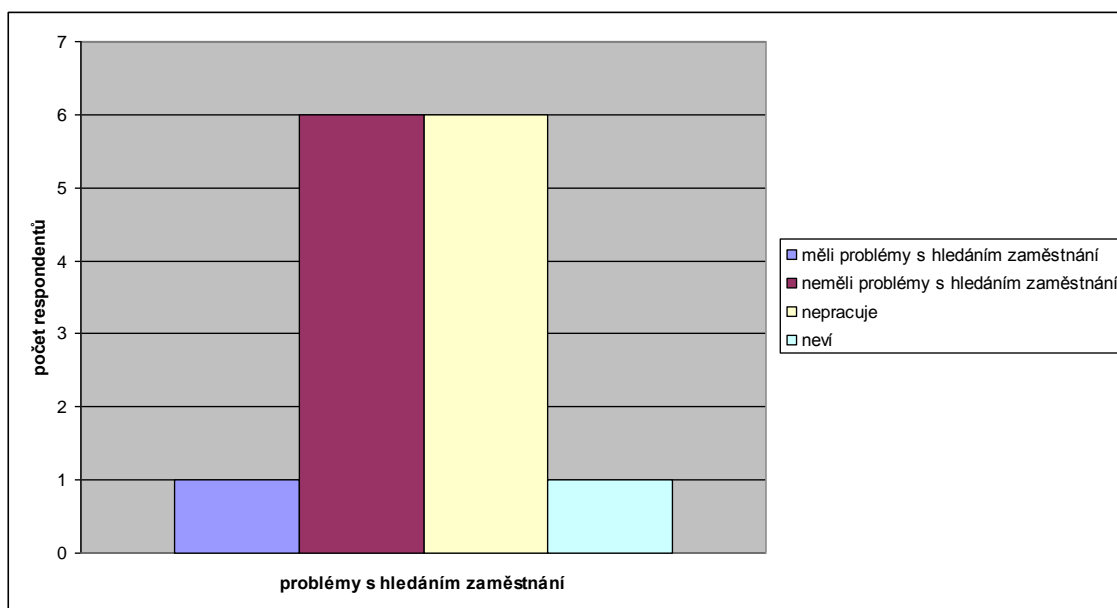
Graf č. 3: Technika a barvy

Graf č. 4: Problémy spojené s tetováním

Graf č. 5: Problémy spojené s hledáním zaměstnání

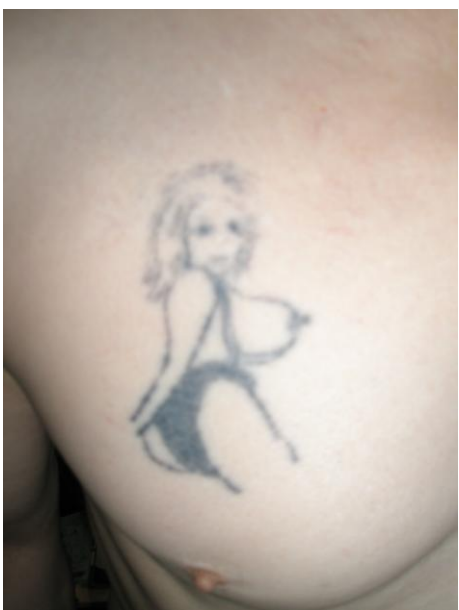
Příloha I – Respondent č.1

Obrázek č. 1.1 – Erb z časopisu

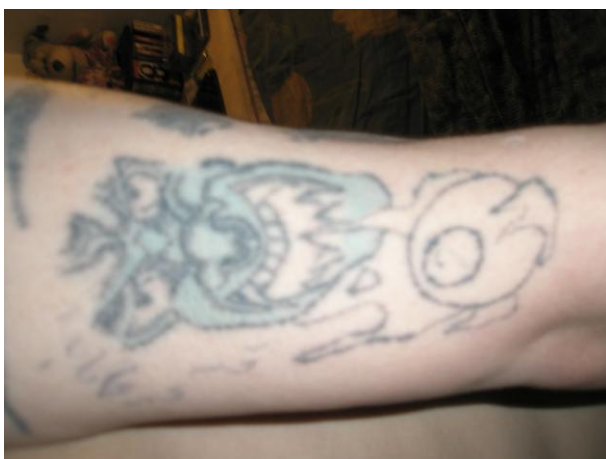
Obrázek č. 1.2

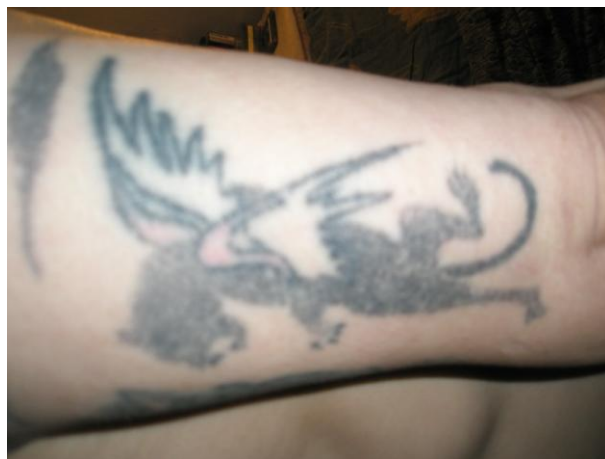
Obrázek č. 1.3

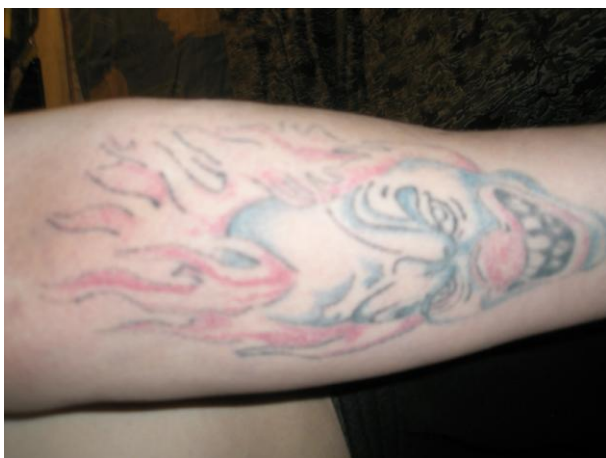
Obrázek č. 1.4

Obrázek č. 1.5

Obrázek č. 1.6 – Okřídlená puma

Obrázek č. 1.7

Obrázek č. 1.8

Obrázek č. 1.9 – NON PERSONA GRATA

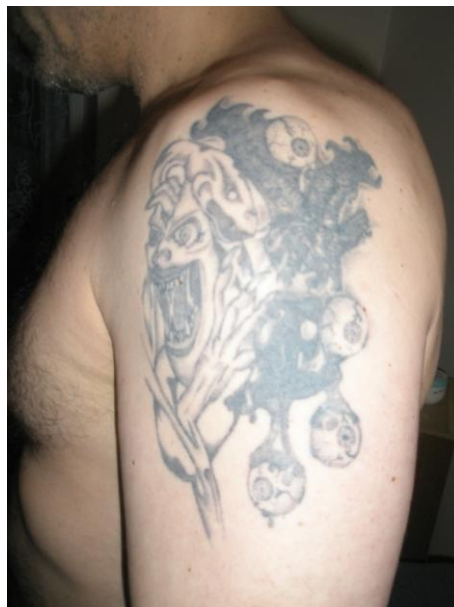

Obrázek č. 1.10 - Stříkačka

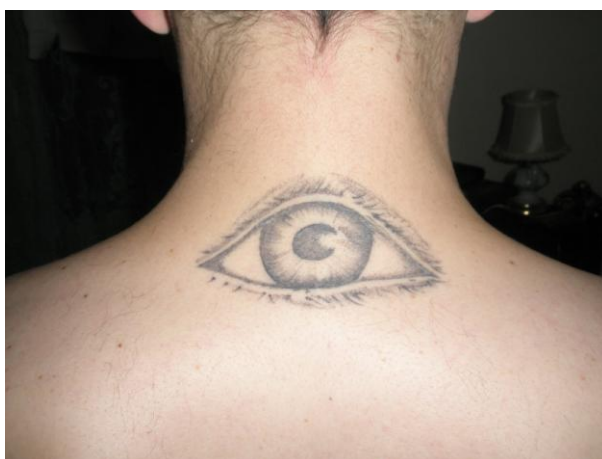
Příloha II – Respondent č.2

Obrázek č. 2.1 - Drak

Obrázek č. 2.2

Obrázek č. 2.3

Příloha III – Respondent č.3

Obrázek č. 3.1 – ES KOMT DER TAG

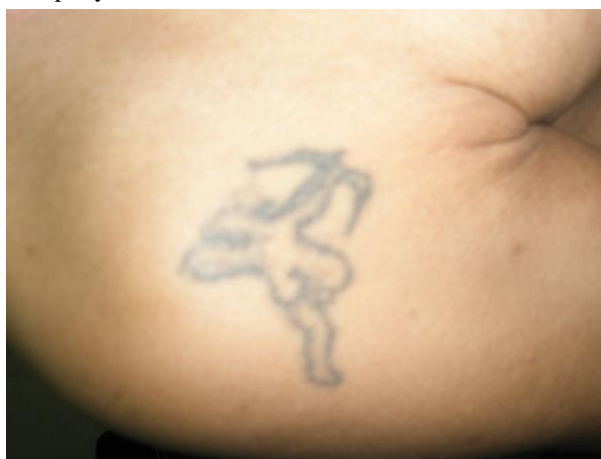
Obrázek č. 3.2

Obrázek č. 3.3 – Boxer v pohybu

Obrázek č. 3.4

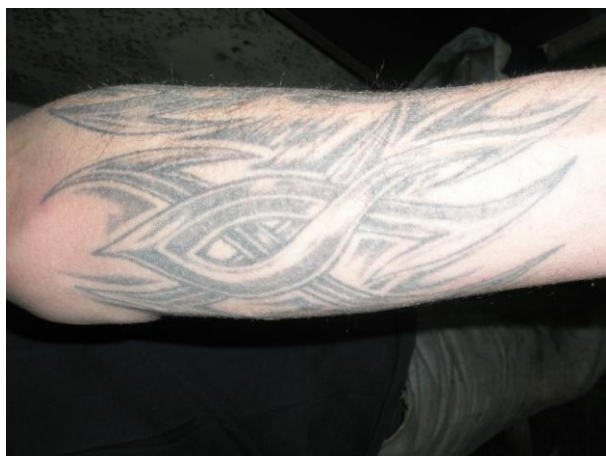

Obrázek č. 3.5 - Andělíček

Příloha IV – Respondent č.4

Obrázek č. 4.1

Obrázek č. 4.2

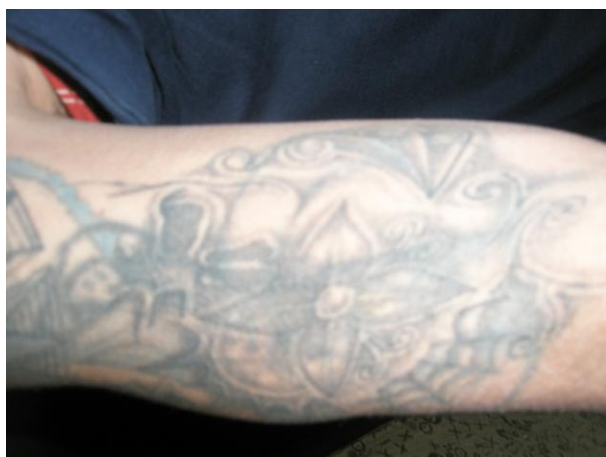
Obrázek č. 4.3

Obrázek č. 4.4

Obrázek č. 4.5

Obrázek č. 4.6

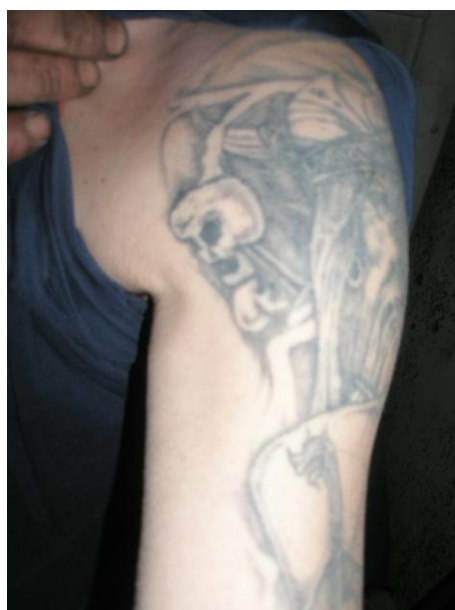
Obrázek č. 4.7

Obrázek č. 4.8

Obrázek č. 4.9

Obrázek č. 4.10

Příloha V – Respondent č.5

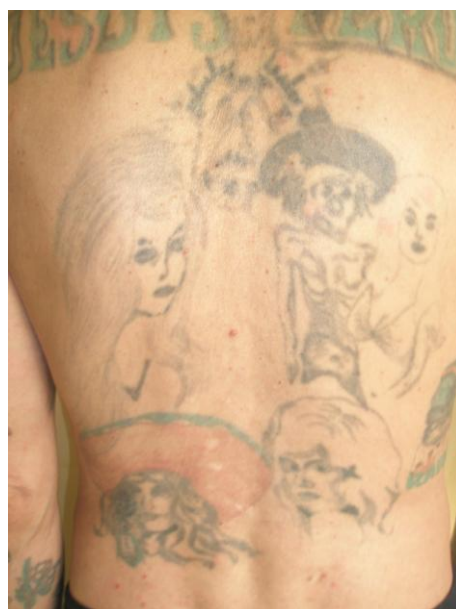
Obrázek č. 5.1

Obrázek č. 5.2

Obrázek č. 5.3 – JE SUIS PERDU (Jsem ztracen)

Obrázek č. 5.4

Obrázek č. 5.5

Obrázek č. 5.6

Obrázek č. 5.7

Obrázek č. 5.8

Obrázek č. 5.9

Obrázek č. 5.10

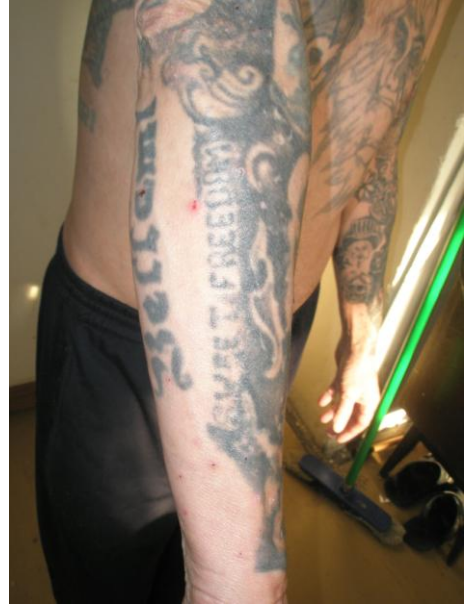
Obrázek č. 5.11

Obrázek č. 5.12

Obrázek č. 5.13

Obrázek č. 5.14 – SWEET FREEDOM

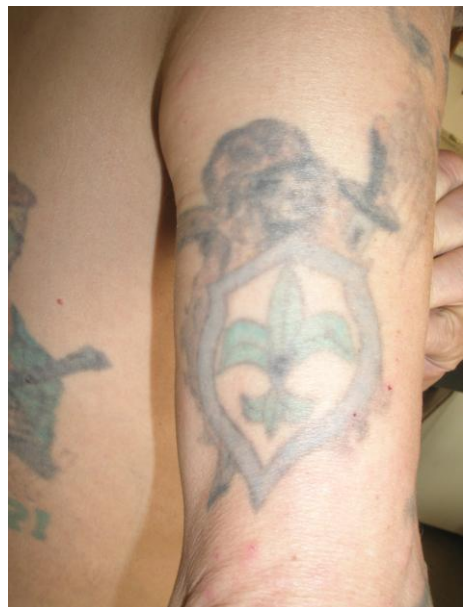
Obrázek č. 5.15

Obrázek č. 5.16 - Bellami

Obrázek č. 5.17

Obrázek č. 5.18

Příloha VI – Respondent č.6

Obrázek č. 6.1

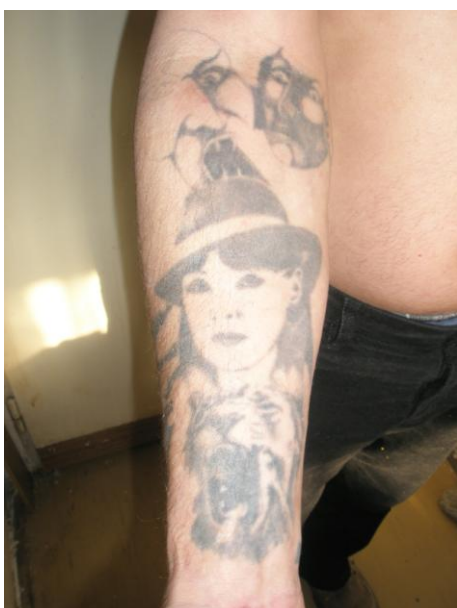
Obrázek č. 6.2 – Žena z časopisu Květy

Obrázek č. 6.3

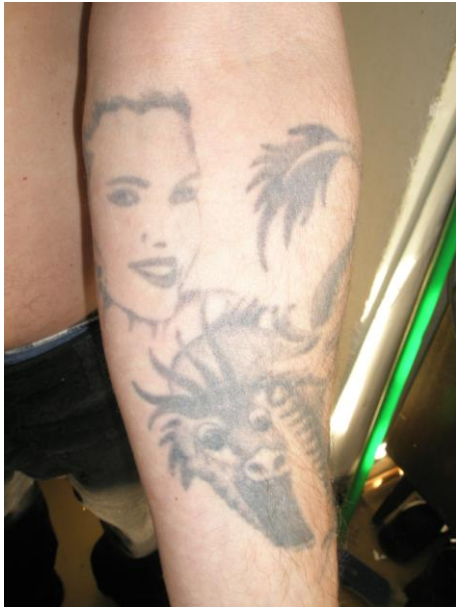
Obrázek č. 6.4

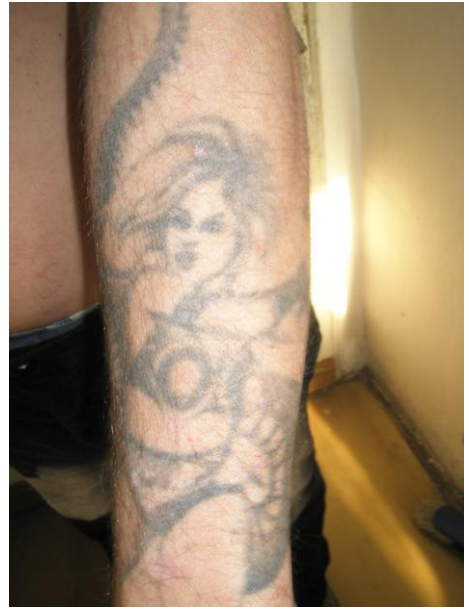
Obrázek č. 6.5

Obrázek č. 6.6 – FAIRE LA MORT (zemřít mladý)

Obrázek č. 6.7 – Žena s drakem

Obrázek č. 6.8

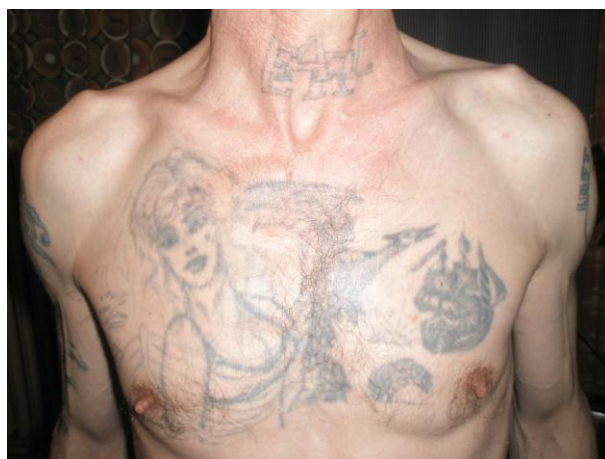

Obrázek č. 6.9

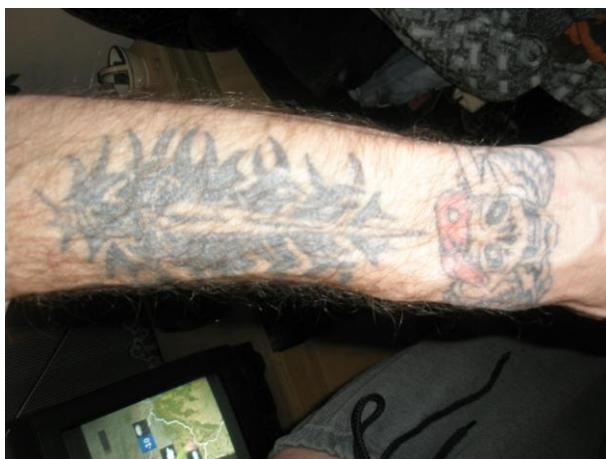
Příloha VII – Respondent č.7

Obrázek č. 7.1

Obrázek č. 7.2

Obrázek č. 7.3

Obrázek č. 7.4

Obrázek č. 7.5

Obrázek č. 7.6

Obrázek č. 7.7

Obrázek č. 7.8

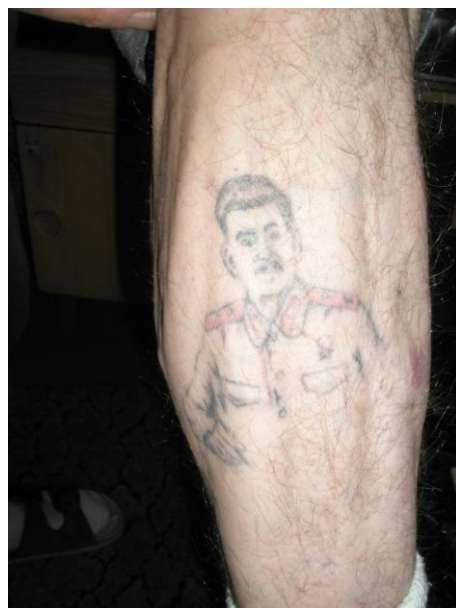
Obrázek č. 7.9

Obrázek č. 7.12

Obrázek č. 7.10

Obrázek č. 7.11

Příloha VIII – Respondent č.8

Obrázek č. 8.1

Obrázek č. 8.2

Obrázek č. 8.3

Obrázek č. 8.4

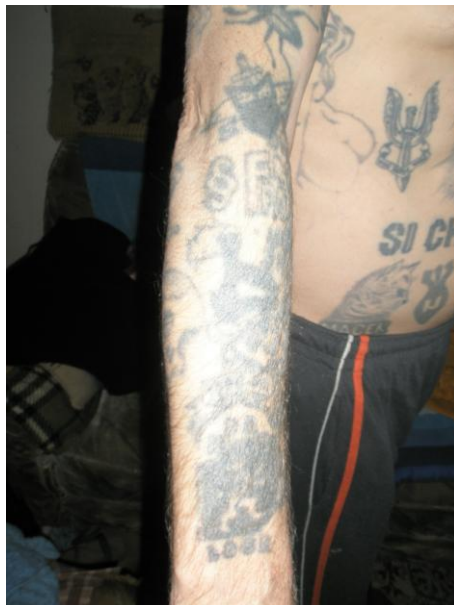
Obrázek č. 8.5

Obrázek č. 8.6

Obrázek č. 8.7

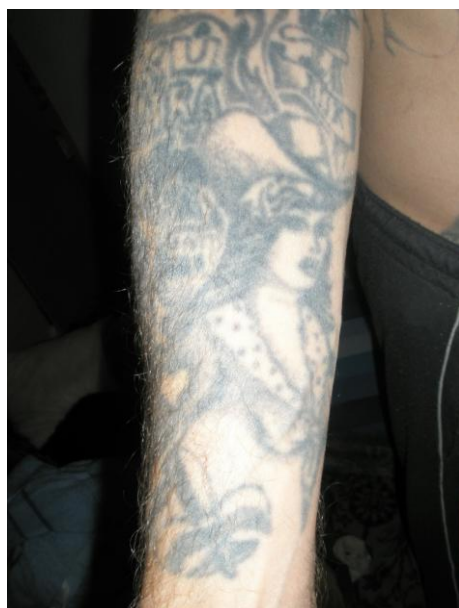
Obrázek č. 8.8

Obrázek č. 8.9

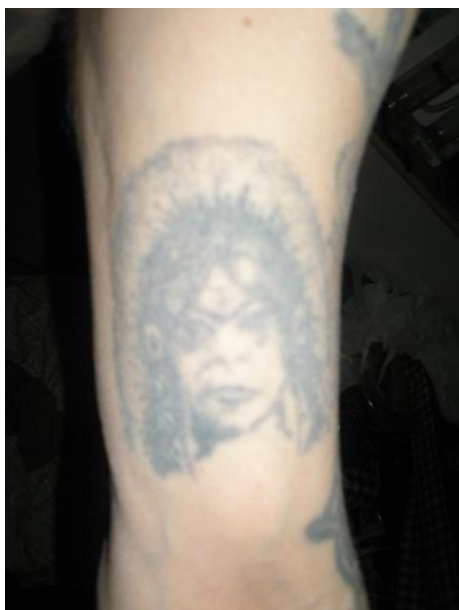
Obrázek č. 8.10

Obrázek č. 8.11

Obrázek č. 8.12

Obrázek č. 8.13

Obrázek č. 8.14

Obrázek č. 8.15 – LEGIONE FORA

Obrázek č. 8.16 – BLANS KEPI

Příloha IX – Respondent č.9

Obrázek č. 9.1

Obrázek č. 9.2

Obrázek č. 9.3

Obrázek č. 9.4

Obrázek č. 9.5

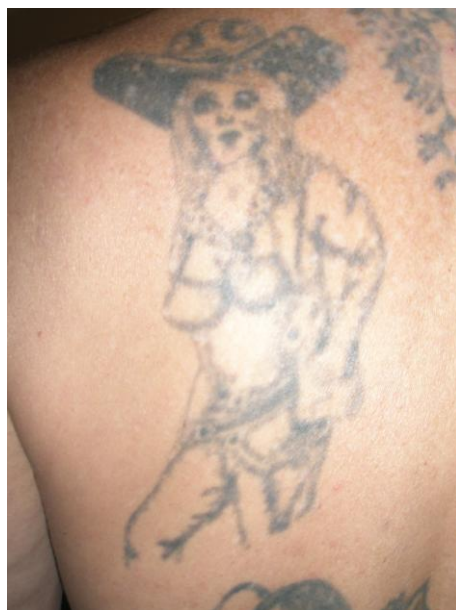

Obrázek č. 9.6

Příloha X – Respondent č.10

Obrázek č. 10.1

Obrázek č. 10.2

Obrázek č. 10.3

Obrázek č. 10.4

Obrázek č. 10.5

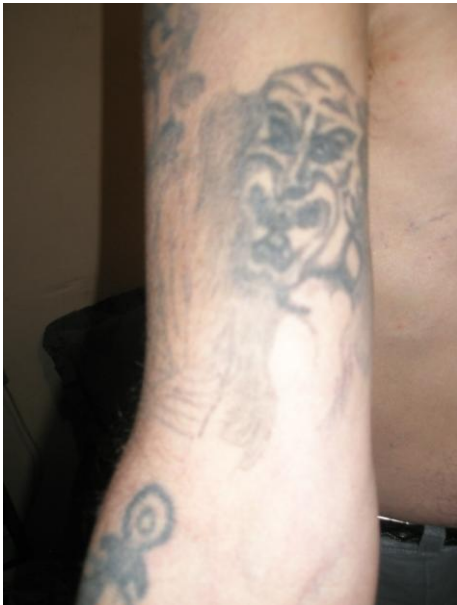
Obrázek č. 10.6

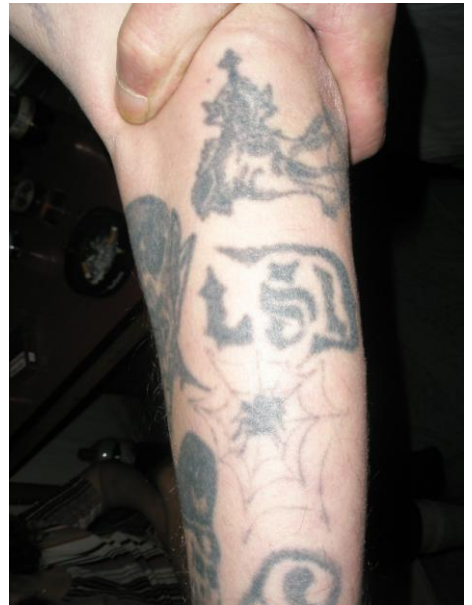
Obrázek č. 10.7

Obrázek č. 10.8

Obrázek č. 10.9

Obrázek č. 10.10

Příloha XI – Respondent č.11

Obrázek č. 11.1

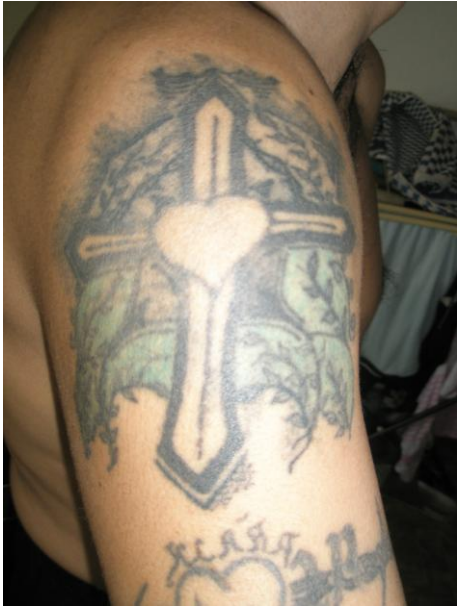
Obrázek č. 11.2

Obrázek č. 11.3

Obrázek č. 11.4

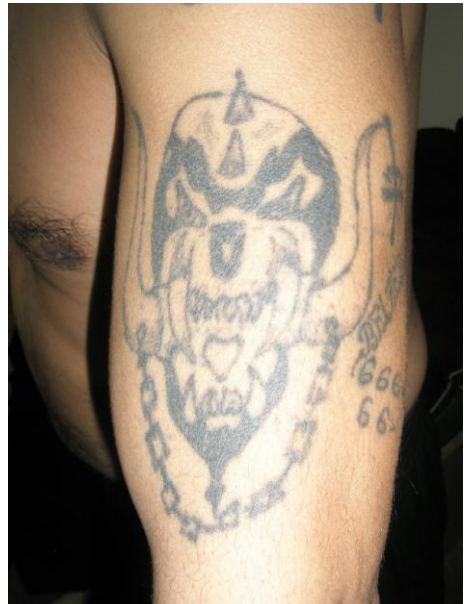
Obrázek č. 11.5

Obrázek č. 11.6

Obrázek č. 11.7

Obrázek č. 11.8

Příloha XII – Respondent č.12

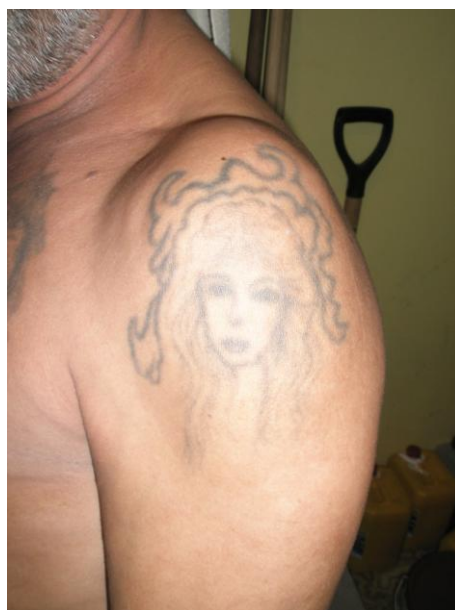
Obrázek č. 12.1

Obrázek č. 12.2

Obrázek č. 12.3

Obrázek č. 12.4